

IOSUD – UNIVERSITATEA „DUNĂREA DE JOS” DIN GALAȚI

Școala doctorală de Științe Socio-Umane

TEZĂ DE DOCTORAT

REZUMAT

ROMANUL LUI ION DRUȚĂ. REPERE MONOGRAFICE ȘI TEMATICE

Doctorand

MELNIC P. NATALIA (LUCHIANCIUC)

Președinte

Prof. univ.dr. Eugenia-Simona Antofi
Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați

Conducător științific,

Prof univ.dr. Nicoleta Ifrim
Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați

Referenți științifici

Prof univ.dr.Gheorghe Manolache
Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu

Prof univ.dr.Vasile Spiridon
Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău

Conf. univ. dr. Liliana Grosu
Universitatea de Stat „B.P. Hasdeu” din Cahul,
Republica Moldova

Seria U 2: **Filologie- Română, Nr. 31**

GALAȚI

2022

Seriile tezelor de doctorat susținute public în UDJG începând cu 1 octombrie 2013 sunt:

Domeniul fundamental ȘTIINȚE INGINERESTI

- Seria I 1: **Biotehnologii**
Seria I 2: **Calculatoare și tehnologia informației**
Seria I 3: **Inginerie electrică**
Seria I 4: **Inginerie industrială**
Seria I 5: **Ingineria materialelor**
Seria I 6: **Inginerie mecanică**
Seria I 7: **Ingineria produselor alimentare**
Seria I 8: **Ingineria sistemelor**
Seria I 9: **Inginerie și management în agricultură și dezvoltare rurală**

Domeniul fundamental ȘTIINȚE SOCIALE

- Seria E 1: **Economie**
Seria E 2: **Management**
Seria SSEF: **Știința sportului și educației fizice**

Domeniul fundamental ȘTIINȚE UMANISTE ȘI ARTE

- Seria U 1: **Filologie- Engleză**
Seria U 2: **Filologie- Română**
Seria U 3: **Istorie**
Seria U 4: **Filologie - Franceză**

Domeniul fundamental MATEMATICĂ ȘI ȘTIINȚE ALE NATURII

- Seria C: **Chimie**

Domeniul fundamental ȘTIINȚE BIOLOGICE ȘI BIOMEDICALE

- Seria M: **Medicină**

CUPRINS

Introducere	1
Introduction	4
Argument. Ion Druță – un autor pentru Basarabia	7
1. Ipostaze ale scriiturii lui Ion Druță în context generaționist. Tablou monografic și impactul modelului Ion Druță asupra generațiilor basarabene de creație	25
1.1. O scurtă „biografie” cultural-literară a Basarabiei.....	25
1.2. Literatura basarabeană în contextul socio-cultural postbelic. Generații de creație. Locul și rolul lui Ion Druță în literatura basarabeană postbelică.....	30
1.2.1. „Generația pierdută și întoarcerea la unelte” în literatura din Basarabia și „scriitorii momentului ’50”.....	31
1.2.2. Generația șaizecistă sau „căutarea de sine” a literaturii din Basarabia	36
1.2.3. Șaptezeciștii sau generația „ochiului al treilea”	45
1.3. Viața literară în Basarabia postsovietică. Generații literare și paradigme ale creației. Redefiniri și metamorfoze ale scriiturii lui Ion Druță în perioada postsovietică.....	53
1.3.1. Generații de creație în Basarabia postcomunistă. <i>Schimbarea la față</i> a literaturii.....	55
1.3.1.1. Optzecismul basarabean sau generația „abia tangibilului”	57
1.3.1.2. Formule narrative noi – generația nouăzeciștilor.....	72
1.3.1.3. Douămiiștii sau literatura „fracturiștilor”.....	75
1.4. Rolul presei culturale basarabene în promovarea valorilor literare. Aspecte ale activității publicistice a lui Ion Druță.....	77
1.5. Concluzii parțiale	88
2. Repere ale receptării romanului lui Ion Druță în critica românească și basarabeană	92
2.1. Literatura din Basarabia în discursul critic românesc postbelic. Polemici și controverse ale receptării	92
2.2. Ion Druță, scriitor reprezentativ al generației ’50 – scurt excurs biobibliografic.....	105
2.3. Elemente de receptare a romanului lui Ion Druță în discursul critic „de dincoace” și „de dincolo” de Prut	114
2.3.1. Ipostaze ale scriitorului Ion Druță în spațiul cultural public basarabean.....	114
2.3.2. Romanul lui Ion Druță în „oglinzile criticii” basarabene.....	124
2.3.3. „Dosar de receptare” a romanului lui Ion Druță în discursul critic românesc	146
2.4. Concluzii parțiale	161
3. Critica tematistă. Repere metodologice și aplicative în interpretarea discursului românesc al lui Ion Druță	163

4. Ipostaze tematice, strategii compoziționale și aspecte monografice în romanul lui Ion Druță	173
4.1. „Drumurile întrerupte ale romanului basarabean” și locul ficțiunii românești a lui Ion Druță în literatura perioadei	173
4.2. <i>Frunze de dor</i> , romanul „liricizant” al unei „povești de dragoste fără final”	176
4.3. <i>Povara bunătății noastre</i> – ipostaze ficționale ale unei „epopei lirice a satului basarabean”	185
4.4. Romanul <i>Clopotnița</i> - mecanisme ficționale ale transfigurării Istoriei	201
4.5. <i>Biserica Albă</i> - romanul- meditație „asupra identității și credinței din Moldova”	208
4.6. Interferența modelelor românești tutelare în ficțiunea lui Ion Druță	227
4.7. Elemente de specific narativ în ficțiunea romanescă a lui Ion Druță	234
4.8. Rețele tematice și semnificații simbolice în imaginarul românesc	253
4.9. Strategii de construcție a personajului în romanul lui Ion Druță	270
4.10. Concluzii parțiale	279
Concluzii	283
Index al autorilor citați	294
Listă lucrări publicate și prezentate	304
Bibliografie	308

REZUMAT

Cuvinte-cheie: *Literatura din Basarabia, generații de creație, critica tematistă, roman, rețele tematice, motive, simboluri, personaje, particularități de stil, model narativ, formule narrative, strategii și tehnici narrative, receptare, direcții de receptare.*

În viziunea lui Mihai Ralea, „definiția unei națiuni se face prin scriitorii ei, căci aceștia plămădesc cu încetul conștiința socială.”¹ Pentru spațiul cultural din Basarabia, un autor reprezentativ pentru perioada postbelică este Ion Druță, prozator, dramaturg, eseist, dar și poet. Opera sa, pagină cu pagină, oglindește specificul unei culturi, care, în doar jumătate de veac, a traversat mai multe schimbări de regim politic, însoțite de războaie, refugiu, deportări, epurare etnică, masacre colective, foamete organizată, campanii de îndoctrinare și deznaționalizare ș.a., asumându-și destinul acestei lumi, marcate de experiențe fundamentale diferite. Autorul a știut să surprindă, mai mult decât oricare scriitor din acest spațiu românesc, bagajul mentalitar și de idei al culturii și literaturii basarabene, descriind procesul genetic de constituire, precum și cauzele care au generat metamorfoze în structura și specificul propriu.

Intitulată *Romanul lui Ion Druță. Repere monografice și tematice*, lucrarea de față și-a propus să ofere o nouă grilă de lectură și interpretare a operei lui Ion Druță, cea tematistă, care ar permite descoperirea valorilor de conținut și de expresie în romanele scriitorului basarabean, urmărind, totodată, conturarea principalelor direcții de receptare, de interpretare și consolidare a acestora de către cititorul român de pe ambele maluri ale Prutului.

Alegerea temei de investigație a fost motivată de încercarea de a readuce în atenția cititorului de toate vârstele din spațiul românesc creația unui scriitor valoros pentru Basarabia, Ion Druță, și de a lărgi aria de interpretare și receptare a romanelor acestuia, iar actualitatea lucrării de față a rezultat în aplicarea metodei tematiste (prin unghi monografic) în investigarea universului ficțional românesc.

Caracterul științific al cercetării a fost conferit de suportul bibliografic aferent subiectului de investigație, constituit din istorii și dicționare literare, studii de critică, eseuri, articole și cronici literare referitoare la literatura română din Basarabia, în general, dar și la creația scriitorului Ion Druță, în special, precum și din câteva studii fundamentale din domeniul teoriei literare, a criticii tematiste și a receptării, care au contribuit la conceptualizarea analizei efectuate, furnizând resursele

---

¹ Mihai Ralea, *M. Sadoveanu*, în Mihai Ralea, *Fenomenul românesc*, Ed. Albatros, București, 1997, p. 191.

teoretice necesare unui demers critic productiv și eficient, semnate de teoreticienii reprezentativi ai metodei tematiste de investigație a textului literar.

În procesul analitic, au fost utilizate mai multe metode, precum analiza, sinteza, inducția, deducția, analogia, metoda comparatistă și cea biografică, însă, în capitolul aplicativ, metoda de analiză s-a raportat, ca reper, la studiile critice aparținând unor maeștri ai criticii tematiste precum Gaston Bachelard, Jean-Pierre Richard, Jean Starobinski și Georges Poulet, care au oferit posibilitatea relevării semnificației ontologice a romanelor, elucidării particularităților imaginarului artistic al romanelor, precum și ale universului uman reprezentat de personajele românești, pentru a surprinde strategiile de construcție a sensului ficțiunii.

Perspectiva de cercetare fiind una tematistă, combinată cu privirea de tip monografic, cercetarea de față a avut scopul de a identifica principalele rețele tematice care configurează imaginarul literar al romanelor lui Ion Druță, de a determina motivele literare, care, prin redundanța lor, devin semnificative pentru conținutul ideatic al textului artistic, dar și de a investiga „dosarul” receptării romanelor aparținând scriitorului basarabean, pentru a determina itinerarul de receptare critică a acestora și a stabili locul și rolul scrierilor lui Ion Druță în evoluția romanului basarabean. Așadar, principalul obiectiv al prezentei investigații l-a constituit explorarea universului ficțional al romanelor lui Ion Druță, cu scopul de a identifica principalele caracteristici ale acestora și a determina direcții și perspective de receptare reprezentative a romanului lui Ion Druță în spațiul cultural românesc.

Importanța temei este impusă de o realitate culturală și literară, a cărei morfologie este relevantă în ceea ce privește evidențierea contextului socio-cultural și istoric în care s-a dezvoltat literatura de pe malul stâng al Prutului, precum și de divergențele de opinii cu privire la integrarea literaturii din Basarabia într-o istorie a literaturii române. Se va opta pentru o creionare a unor direcții de interpretare dominante, relative sau alternative cu privire la fenomenul literar din acest spațiu românesc, interesul fiind direcționat spre modul în care ecuația cercetării critice și literare a cunoscut o schimbare de paradigmă în perioada postbelică.

Utilitatea cercetării se certifică și prin soluția ce a fost oferită cu privire la direcțiile de receptare a literaturii basarabene, în general, și a romanului lui Ion Druță, în speță, în spațiul cultural românesc, ținând cont de faptul că fenomenul nu a beneficiat, până în prezent, de o abordare exhaustivă, ci doar de una situațională, materializată prin studii, articole, chestionare care abordează doar tangențial problema.

Ținând cont de aspectele care au fost abordate în această cercetare, teza *Romanul lui Ion Druță. Repere monografice și tematice* a fost structurată în patru capitole.

Pentru o mai bună percepție a contextului literar din care face parte romancierul Ion Druță, în primul capitol al lucrării, intitulat *Ipostaze ale scriiturii lui Ion Druță în context generaționist. Tablou monografic și impactul modelului Ion Druță asupra generațiilor basarabene de creație*, au fost trecute în revistă cele mai importante momente de istorie literară și culturală care au marcat spațiul basarabean în perioada postbelică. Organizarea materialului din capitol a fost realizat după modelul periodizării literaturii pe *generații de creație*, ca realități culturale care exprimă o anumită mentalitate literară „nu numai în planul creației, dar și în cel al difuzării și receptării ei”², fundamentându-se, în acest sens, pe teoretizarea conceptului de *generație*, în viziunea lui Tudor Vianu. Aprecierea creațiilor literare ale scriitorilor din fiecare generație de creație a fost sprijinită pe citate, pe validări deja formulate și intrate în conștiința publică, considerate a fi necesare în conturarea profilurilor critice într-o posibilă geografie literară. Pentru a evidenția modul în care scriitorul Ion Druță aderă estetic la ideologia generațiilor respective, prin formulele operelor publicate într-o anumită perioadă, în fiecare secvență a acestui capitol, au fost prezentate principalele preocupări și creații literare ale scriitorului publicate în diferite perioade reprezentate de aceste generații.

Pentru a completa imaginea acestei literaturi, au fost invocate și principalele mișcări, direcții literare (cenacluri, societăți, uniuni de creație, reviste și ziare literare), care în Basarabia, după cum susținea și academicianul Mihai Cimpoi, „au avut menirea constantă nu doar de a stimula viața literară”, dar și un rol specific - „de a promova procesul de culturalizare generală a cititorilor, de susținere a românismului etnic și cultural și a integrării în contextul general românesc”.³

Capitolul al doilea, *Repere ale receptării romanului lui Ion Druță în critica românească și basarabeană*, a pornit de la prezentarea opiniilor și a discuțiilor cu privire la modul și gradul de receptare a literaturii române scrise în partea stângă a Prutului, printr-un subcapitol intitulat *Literatura din Basarabia în discursul critic românesc postbelic. Polemici și controverse ale receptării*. Receptarea literaturii române din Basarabia în spațiul cultural românesc a fost mult timp (și mai rămâne și acum) o problemă complicată și controversată. Acest fenomen este explicat de exegeza, în primul rând, prin faptul că Basarabia a evoluat veacuri în șir în mod izolat, departe de contextul general românesc, idee expusă cu deosebită claritate de scriitorul basarabean Constantin

---

² Constantin Schifirneț, *Generație și cultură*, Ed. Albatros, Buburești, 1985, p. 228.

³ Mihai Cimpoi, *O istorie deschisă a literaturii române din Basarabia*, Ed. Fundației Culturale Române, București, 2002, pp. 303-304.

Stere, care sublinia: „secole de viață separată au creat deosebiri și divergențe de mentalități și de caractere... și faptul e mai cu deosebire adevărat în ce privește Basarabia.”⁴ Deși scriitorul se referea la Basarabia aflată sub stăpânire rusească, între anii 1812-1918, când aceasta evoluează în afara contextului ei spiritual firesc, spre deosebire de alte provincii românești înstrăinate, cum au fost Ardealul și Bucovina, care au păstrat mereu contactul cu Regatul, starea de lucruri rămâne valabilă și pentru perioada postbelică, deoarece, dacă în perioada interbelică au loc reveniri ne semnificative la procesul literar din țară, după cel de-al doilea război mondial, Basarabia trece din nou sub stăpânire rusească, iar viața culturală și literară a acesteia, din cauza ideologiei proletcultiste, este iarăși sortită să evolueze fără contactul cu marii clasici, fiind izolată, „printr-un zid impenetrabil”⁵, de „matricea culturală” a neamului românesc.

Deși a trecut printr-o „succesiune de reînvieri” și regenerări spectaculoase, fenomenul literar basarabean rămâne, după părerea multor exegeți, încă „înstrăinat, prelungindu-și „destinul golgotean” cu o identitate „disonantă față de cadrul referențial românesc”⁶, iar circulația cărților și a valorilor literare basarabene „nu e încă naturală și vizibilă”⁷, adică nu a intrat în circuitul general românesc, sfidând realitățile geopolitice. Acest fapt a constituit o premisă, un imbold pentru mulți istorici, critici literari, dar și scriitori români de a recupera o literatură, care, după cum subliniază Adrian Dinu-Rachieru, „păstrează, prin memoria etnică, rădăcinile arheale românești, dar care, sub *teroaarea istoriei*, e bântuită de o conștiință sfâșiată, căutându-și specificitatea”⁸.

Cât privește procesul de „integrare” a scriitorilor basarabeni în peisajul literar general românesc, discuții contradictorii au apărut mai ales după afirmația criticului orădean Ion Simuț, care, clasificând literatura română scrisă în perioada 1945-1989 în patru categorii („oportunistă”, „subversivă”, „disidentă” și „evazionistă”), în cartea sa *Incursiuni în literatura actuală*, susține că „literatura română din Moldova sovietică nu-și găsește nicăieri un loc potrivit în cadrul celor patru tipuri de literatură semnalate”, dar ea trebuie tratată, separat, ca pe o a „cincea roată la căruță”⁹, ceea ce a provocat nemulțumiri, dar și critici aspre, atât din partea exegezei din România, cât și, mai cu seamă, din partea criticilor și a scriitorilor din partea stângă a Prutului.

---

⁴ Constantin Stere, *Singur împotriva tuturor*, Ed. Cartier, Chișinău, 1997, p. 158.

⁵ *Ibidem*.

⁶ Adrian Dinu Rachieru, *Argument la Poezii din Basarabia. Un veac de poezie românească*, Ed. Academiei Române - Știința, București – Chișinău, 2010, p. 17.

⁷ *Ibidem*, p.15.

⁸ *Ibidem*, p.7.

⁹ Ion Simuț, *Incursiuni în literatura actuală*, Ed. Cogito, Oradea, 1994, pp. 15-16.

Despre o posibilitate de încadrare a fenomenului literar din Basarabia în spațiul cultural din România vorbesc istoriile, dicționarele literare, dar și amplele studii de literatură română care, apreciind creațiile scriitorilor basarabeni, prezintă literatura scrisă în acest spațiu integral, alături de scrierile autorilor din România.

A doua secțiune a capitolului, intitulată *Ion Druță, scriitor reprezentativ al generației '50 – scurt excurs bio-bibliografic*, a făcut referire la profilul autorului supus investigației, ținând cont de faptul că „opera literară nu poate fi studiată și înțeleasă decât raportată la factorii care au generat-o și se reflectă în ea într-o formă specifică”¹⁰. Astfel, pentru a pătrunde în universul creației lui Ion Druță și pentru o mai bună percepere a personalității creatoare a autorului, în această parte a lucrării au fost evidențiate unele detalii semnificative din biografia scriitorului, prezentându-se momente specifice din viața acestuia, unele observații vizând „șantierul” literar al operei sale, condițiile particulare de creație, precum și încadrarea scriitorului într-o anumită generație literară.

Subcapitolul *Elemente de receptare a romanului lui Ion Druță în discursul critic „de dincoace” și „de dincolo” de Prut* va prezenta perspectivele critice de abordare și direcțiile receptare a creației literare a scriitorului, în general, dar, mai ales, a celor patru romane scrise de Ion Druță. În acest context, a fost ilustrată ideea că, încă de la primele sale apariții literare, pe parcursul celor șase decenii de creație, opera lui Ion Druță a fost în vizorul criticii literare, asupra acesteia pronunțându-se istorici literari, critici și cercetători recunoscuți, dar și unii scriitori, istorici, regizori, oameni de artă de pe ambele maluri ale Prutului. Scrierile lui au suscitad permanent (și mai trezesc și astăzi) opinii divergente, discuții contradictorii, determinate, mai ales, de conținutul ideologic al textelor, trecându-se uneori pe plan secund semnificațiile existențiale, ontologice, estetice ale operei literare.

Astfel, în receptarea critică a creației lui Ion Druță au fost distinse mai multe perioade, determinate atât de factorul politic dominant la începutul carierei sale literare și până în anii '70, cât și de anumite metamorfoze ale scriiturii lui Ion Druță din perioada postsovietică, de după 1994, condiționate de specificul activităților sale culturale și politice, de caracterul genurilor literare privilegiate de scriitor în această perioadă și, mai ales, de schimbările de specific narativ și stilistic în discursul scriitoricesc, de modificările la nivel tematic, dar și de schimbările de concepție ale autorului. În această ordine de idei, au fost inventariate și analizate, în ordinea cronologică a apariției lor, studiile monografice, articolele, referințele critice care reflectă simțul acut al exegezei

---

¹⁰ Vistian Goia, Ion Drăgăoiu, *Metodica predării limbii și literaturii române*, E.D.P., București, 1995, p. 136.

literare de pe ambele maluri ale Prutului asupra operei scriitorului, pentru a determina perspectivele de abordare a romanelor, dar și direcțiile de receptare pe care le conturează acestea.

Dintre încercările de *analiză monografică*, care reprezintă o temerară analiză și sinteză valorizantă a operei lui Ion Druță, vor fi menționate aici, în primul rând, mini-monografia lui Mihai Cimpoi, *Creația lui Ion Druță în școală* (1986), monografia lui Andrei Hropotinschi *Problema vieții și a creației* (1988), studiul monografic al lui Gheorghe Mazilu - *Autoritatea noastră spirituală. Creația lui Ion Druță* (2003). La aceste monografii de autor vor fi adăugate și alte studii *monografice colective: Aspecte ale creației lui Ion Druță* (1990), sub coordonarea lui Mihail Dolgan, *Druțiana: secvențe de la manifestările prilejuite de Festivalul Republican „Druță și teatrul contemporan”* (1990), selecție realizată de Constantin Dragomir, *Opera lui Ion Druță: univers artistic, spiritual, filozofic* (2004), în două volume, întocmire, coordonare și redactare Mihail Dolgan și ampla exegeză colectivă *Fenomenul artistic Ion Druță* (2008), realizată sub coordonarea lui Mihail Dolgan.

Fiind printre „receptorii de bază ai unei opere literare”¹¹, după cum menționa Marian Barbu, în acest subcapitol au fost prezentate și istoriile literare, dicționarele și volumele de critică, în care se găsesc referințe la textele prozatorului, publicate în spațiul „de dincoace” și „de dincolo” de Prut. În acest sens, au fost analizate articolele conținute de *O istorie deschisă a literaturii române din Basarabia* (Chișinău, 1996), semnată de Mihai Cimpoi, *Scurtă istorie a literaturii române* (București, 1996), de Dumitru Micu, *Istoria didactică a literaturii române* (Chișinău, 1997), coordonată de Gheorghe Crăciun, *Literatura română postbelică. Integrări, valorificări, reconsiderări* (Chișinău, 1998), coordonată de Mihail Dolgan, *Literatura română în secolul al XX-lea* (București, 2000), scrisă de Dumitru Micu, *Istoria literaturii române de la creația populară la postmodernism* (București, 2000), de Dumitru Micu, *Literatura română din țările vecine 1945-2000* (Iași, 2005), de Catinca Agache, *O istorie a literaturii române* (Cluj-Napoca, 2001), de Ion Rotaru, *O istorie a literaturii române de la origini până în prezent* (București, 2009), de Ion Rotaru ș.a.

Totodată, au fost menționate și numeroase articole referitoare la scrierile/romanele autorului apărute în paginile revistelor și a publicațiilor periodice de pe ambele maluri ale Prutului („România literară”, „Literatorul”, „Luceafărul”, „Basarabia”, „Săptămâna”, „Limba română”, „Revistă de lingvistică și știință literară”, „Contrafort”, „Philologia”, „Akademos”, „Sud-Est cultural”, „Flux”, „Timpul”, „Jurnal de Chișinău” ș.a.).

---

¹¹ Marian Barbu, *Aspecte ale romanului românesc contemporan*, Vol. II, Ed. Scrisul Românesc, Craiova, 1995, p. XI.

Prezentând diversitatea viziunilor critice asupra romanului lui Ion Druță, acest subcapitol cuprinde trei subsecțiuni. Prima parte se intitulează *Ipostaze ale scriitorului Ion Druță în spațiul cultural public basarabean*. Apariția lui Ion Druță în spațiul literar din Basarabia la sfârșitul deceniului al cincilea și începutul celui de-al șaselea a fost întâmpinată pozitiv de critica și comunitatea literară, însă cu vădite rezerve și suspiciuni în cercurile diriguitoare ale ideologiei oficiale. Motivul principal a fost acela că povestirile, nuvelele, dramele și romanele scriitorului nu se încadrau mimetic în preceptele ideologiei, „deviind”, într-un fel sau altul, de la fundamentele doctrinare ale realismului socialist, dogmatizat până la refuz, autorul preferând „să pună în capul mesei probleme reale ale vieții, sprijinite pe o viziune globală asupra existenței umane și a lucrurilor din preajma acestei lumi”¹². Prin romanele sale, *Frunze de dor* (1957), *Povara bunătații noastre* (1963, 1968), *Clopotnița* (1972), prin povestirile sale *Ultima lună de toamnă* (1963), *Horodiște* (1975), prin nuvelele *Sania* (1953), *Toiagul păstoriei* (1986), prin dramele *Casa mare* (1959), *Doina* (1979), *Păsările tinereții noastre* (1971), *Frumos și sfânt* (1974), autorul legitimează un statut aparte al creatorului de literatură, devenind un „intrus” tacit al timpului și realităților istorice trăite, poziționându-se polemic, prin scriitura sa, față de ideologia propagandistă a regimului totalitar.

Cea de-a doua secvență a subcapitolului, *Romanul lui Ion Druță în „oglinzile criticii” basarabene*, prezintă diversitatea opiniilor critice în spațiul cultural din Basarabia asupra prozei de dimensiuni mari scrise de Ion Druță, înregistrând reacții critice, dar și unele aspecte contradictorii cu privire la creația scriitorului, precum și unele posibilități oferite interpretării de studiu concret al romanelor lui Ion Druță. Astfel, se constată că scrierile romancierului basarabean s-au bucurat de atenția constantă din partea criticii literare din Basarabia. Despre romanele lui Ion Druță s-a scris încă de la primele apariții editoriale ale acestora. S-a scris mult, dar și până astăzi unele aspecte rămân neelucidate până la capăt sau se discută în contradictoriu despre ele.

Critica literară, tributară ideologiei totalitariste, plasa creațiile lui Ion Druță exclusiv în calapodul dogmatic al realismului socialist cu binecunoscutele-i cerințe: redarea veridică a realității, caracterul partinic și de clasă etc., ceea ce a cauzat reproșuri grave la adresa unor romane ale scriitorului, cum sunt *Frunze de dor* și *Povara bunătații noastre*. În acest context, au fost trecute în revistă unele articole, studii și recenzii, care-i imputau scriitorului încălcarea principiilor realismului socialist, „lipsa socialului”, „idealizarea trecutului” ș.a.

În pofida acestor tentative de a încadra romanele lui Ion Druță în tiparele osificate ale ideologiei proletcultiste, se făceau tot mai frecvent auzite și opiniile care abordau noi criterii de

---

¹² Haralambie Corbu, *Ion Druță: supremația demnității și istoria*, în *Fenomenul artistic Ion Druță*, coord. Mihail Dolgan, Ed. Tipografia Centrală, Chișinău, 2008, p 87.

interpretare și apreciere. Criticul Vasile Coroban a specificat că adevăratele valențe ale scrisului lui Ion Druță se află nu atât în text, cât în tipul de subiect construit.

O contribuție deosebită în cercetarea și receptarea creațiilor lui Ion Druță îl au cele două biobibliografii despre creația scriitorului. De mare importanță este perspectiva lui Mihai Cimpoi, care, în studiile sale pune accentul pe mesajul și modalitățile de realizare artistică în romanele lui Ion Druță. Idei de valoare pot fi găsite și în studiile lui Mihail Dolgan, care scoate în evidență o trăsătură definitorie a scrisului său (notele lirice), dar și în studiile aparținând lui Anatol Moraru, care evidențiază tehnicile de construcție a subiectelor și a personajelor din romanele lui Ion Druță, reliefând temele, motivele, modalitățile artistice specifice asimilabile unui sămănătorism „adaptat”. Pornind de la aceste perspective de abordare, au fost discutate o serie de articole, recenzii și cronici literare despre creația lui Ion Druță, publicate în Basarabia.

În conștiința critică din România, opera lui Ion Druță intră, mai ales, odată cu apariția, în 1988, a romanului *Clopotnița* și, ulterior, a publicării, în 1992, la editura „Minerva” a celor două volume ale romanului *Povara bunătații noastre*. Astfel, cel de-al treilea segment al subcapitolului, a examinat, după cum anunță și titlul, „*Dosarul de receptare*” a romanului lui Ion Druță în *discursul critic românesc*. În acest sens, au fost analizate cele dintâi referințe critice la romanele autorului, aparținând unor critici literari precum Valeriu Cristea, Petre Sălcudeanu, Theodor Codreanu, Florin Manolescu ș.a., precum și studiile, articolele ulterioare de analiză literară asupra romanelor scriitorului, publicate în istoriile și dicționarele literare publicate în România, dar și diverse reviste de specialitate.

Cel de-al treilea capitol reprezintă baza teoretică a prezentei investigații aplicate romanelor lui Druță, fiind intitulat *Critica tematistă. Repere metodologice și aplicative în interpretarea discursului românesc al lui Ion Druță*. Această parte a lucrării a constituit un eșafodaj teoretic a *criticii tematiste*, pornindu-se de la implicațiile conceptuale ale acesteia, de la origini și până în actualitate, cu referire explicită la *grilele analitice specializate* în decuparea tematică a unei opere literare, inventariindu-se, în acest scop, perspectivele de abordare tematică a operelor literare aparținând unor teoreticieni ai *criticii tematiste*, precum Gaston Bachelard, Jean-Pierre Richard, Jean Starobinski și Georges Poulet. În abordarea romanelor lui Ion Druță, perspectiva tematistă reprezintă un reper asumat, un punct de plecare în evidențierea construcției sensului, întrucât pune în valoare substraturile ideatice ale textelor, pornind de la temele și motivele dominante sau cu o anumită circulație în romanele scriitorului, precum și semnificațiile pe care le capătă acestea în romane.

Corelată cu istoria individuală a scriitorului și cu contextul său general de creație, investigația de tip tematist scoate în relief valoarea estetică a romanelor și ceea ce conferă originalitate scriitorului.

Ultimul capitolul al lucrării, cu caracter aplicativ, este intitulat *Ipostaze tematice, strategii compoziționale și aspecte monografice în romanul lui Ion Druță*. În prima parte a acestui capitol, intitulată „*Drumurile întrerupte ale romanului basarabean*” și *locul ficțiunii românești a lui Ion Druță în literatura perioadei*, au fost reliefate metamorfozele romanului din Basarabia în perioada regimului totalitar (ilustrat prin operele lui Ion Druță, dar și ale altor prozatori), precum și reflectarea acestora în exegeza literară. Deși, după cum apreciază Mihai Cimpoi, scriitorii basarabeni „sunt povestitori prin definiție și întrețin cultul povestirii”¹³, totuși, pentru perioada postbelică, exegeza literară constată că romancierii propriu-zisi în Basarabia sunt foarte puțini, ceea ce face ca romanul, ca specie narativă, să fie o adevărată *rara avis* în acest spațiu literar.

Ion Druță are o contribuție considerabilă la dezvoltarea prozei din Basarabia postbelică, prin metamorfoza continuă a mijloacelor / formulelor de expresie literară și prin oglindirea aspectelor unei realități contemporane ostile, deseori camuflate „terapeutic” în scriitura sa. De altfel, în 1974, Vasile Coroban, referindu-se la scrierile de început ale autorului (nuvelele *Povestea furnicii*, *Pe umbra unei doine*, *Dor de oameni*, *Bobocul*, *Sania*, *Bătrânețe haine grele*, *Malul de piatră*) susținea că „aceste povestioare, multe din ele concepute ca reportaj (scriitorul lucra la gazetă), sunt o serioasă încercare de deplasare de la documentar la ficțiunea artistică”¹⁴, prozatorul fiind interesat mai ales de tumultul psihologic al omului „captiv” în enclava istoriei, care „plonjează” în spații compensatorii marcate de valori mitologizante și ancestrale. Constrângerile impuse de ideologia proletcultistă au determinat „revizitări” critice ale romanelor, precum și modificări ale textului propriu-zis, care au determinat publicarea mai multor ediții (ca în cazul romanelor *Frunze de dor* și *Povara bunătații noastre*) sau chiar interdicția publicării (cazul romanului *Povara bunătații noastre*).

În acest sens, subsecțiunile ale capitolului au prezentat „dosarul” de receptare a celor patru romane reprezentative ale autorului: *Frunze de dor*, *Povara bunătații noastre*, *Clopotnița* și *Biserica Albă*, în discursul critic „de dincoace” și „de dincolo” de Prut. Analiza în grilă tematistă a fiecărui roman a fost precedată de prezentarea perspectivelor critice deja enunțate, reliefând principalele referințe critice asupra romanelor lui Druță, publicate în epoca regimului totalitar, dar și după 1989. Se constată că Ion Druță este unul din puținii prozatori din Basarabia care au vocația romanului, iar

---

¹³ Mihai Cimpoi, *Istoria literaturii române din Basarabia*, Ed. Litera, Chișinău, 2003, p. 39.

¹⁴ Vasile Coroban, *Romanul moldovenesc contemporan. Estetica genului*, Ed. Cartea Moldovenească, Chișinău, 1974, p. 139.

scrierile sale imprimă prozei basarabene un moment de redeșteptare a conștiinței creatoare. Cele patru romane ale sale, *Frunze de dor*, *Povara bunătații noastre*, *Clopotnița și Biserica Albă*, proiectează aspirația nedeclarată fățiș a autorului de a depăși „cultul” povestitorului și schematismul impus în roman de către ideologia proletcultistă. Redactate într-o perioadă de treizeci de ani, romanele lui Ion Druță evidențiază, prin diferite modalități de reflectare a universului uman și a lumii, în general, atât principalele etape de evoluție artistică a prozatorului, cât și procesul de dezvoltare a speciei în spațiul literar din Basarabia.

Specificul textelor sale este remarcat de exegeza de ambele maluri ale Prutului. Chiar cu prima apariție romanescă (*Frunze de dor*), se poate vorbi, în opinia lui Mihai Cimpoi, „de o lume originală, de un nume și un univers artistic”¹⁵. Însă înalta apreciere valorică se impune odată cu apariția primelor încercări de sinteză asupra creației lui Ion Druță și a recenziilor ample dedicate romanului *Povara bunătații noastre*, acesta ilustrând „ceasul conturării limpezi a liniilor de forță ale universului druțian, accentuării profunde esențe umaniste, osmozei active a elementelor lirice și epice”.¹⁶

Eugen Coșeriu menționa: „Acolo, în Basarabia, toate au pornit de la *Frunze de dor*”¹⁷. Așadar, în cadrul speciei românești, Ion Druță se impune de la apariția primului său roman, *Frunze de dor*, un roman de dragoste, social, dar și istoric, care a constituit obiectul unei analize tematice într-un subcapitol aparte, intitulat „*Frunze de dor*”, romanul „*liricizant*” al unei „*povești de dragoste fără final*”. Apariția, în anul 1957, a romanului *Frunze de dor* a constituit, în viziunea lui Vasile Coroban, „un însemnat moment de cotitură”¹⁸ în proza literară din Basarabia anilor '50. Deși, la momentul publicării acestuia, el a constituit obiectul unor discuții contradictorii, Vasile Coroban consideră că „Ion Druță e artist când e vorba de a descrie sentimente omenești și un scriitor cu totul slab când e vorba de a oglindi aspecte semnificative sociale și politice ale realității”¹⁹. Este asumat, la un prim nivel al lecturii, drept roman de dragoste, în care sentimentul iubirii este descris în toată plinătatea lui, fără note de stridență, duios, „ca o icoană a năzuințelor omenești dintotdeauna”.²⁰ Succesul romanului a constat în faptul că acesta a reușit, pentru prima dată în literatura din Basarabia, „să prezinte estetic, în toată plinătatea lui, un sentiment omenesc, neimitând pe nimeni și,

---

¹⁵ Mihai Cimpoi, *Creația lui Ion Druță în școală*, Ed. Lumina, Chișinău, 1986, p. 56.

¹⁶ *Ibidem*.

¹⁷ Eugen Coșeriu *apud* Ludmila Dolgu, Natalia Străjescu, *Originile și trăsăturile romanului basarabean contemporan*, disponibil pe: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/71-76_18.pdf (accesat în data de 15.09.2020).

¹⁸ Vasile Coroban, *Romanul moldovenesc contemporan. Estetica genului*, Ed. Cartea Moldovenească, Chișinău, 1974, p. 166.

¹⁹ *Ibidem*, p. 139.

²⁰ *Ibidem*.

totodată, fiind profund original, plastic, expresiv”, căci „a povesti o istorie de dragoste, după ce s-au povestit atâtea, și a descoperi cute sufletești noi, e un dar al talentului”.²¹

Abordând un alt gen de scriitură decât cel schematizat și încadrat în dogmele ideologizante ale timpului, romanul *Frunze de dor*, încă de la prima sa ediție, a atras atenția exegezei literare, dar și a autorităților, ceea ce a determinat discuții controversate, unele apreciative, evaluând fondul ideatic și tensiunea dramatică a conținutului, altele – denigratoare, imputându-i caracterul conservator și lipsa de rezonanță socială.

O narațiune-oglină a efectelor războiului și ale păcii, precum și a neliniștilor permanente ale satului moldovenesc din a doua jumătate a secolului al XX-lea, devine romanul *Povara bunătății noastre*, care a fost abordat într-un subcapitol cu titlu sugestiv, *Povara bunătății noastre – ipostaze ficționale ale unei „epoei lirice a satului basarabean”*. Romanul a fost criticat virulent (mai ales după apariția celui de-al doilea volum, care va da și titlul romanului) de forurile de partid și de stat, retras din librării, după vânzarea a 200 de exemplare. Însă autorul, „asemeni lui Tolstoi, presimțit aici ca model, nu pare a lua în seamă ideologii pasajere, altele decât cea oferită de însăși viața adevărată”,²² creând o adevărată epopee a satului basarabean și a țăranului român prototipal.

Prezentarea evenimentelor și personajelor, valorile general-umane și cele naționale promovate intens în imaginarul românesc, imaginea universală și ideală a modului de a gândi și a simți al poporului, idealul de curățenie morală, de trăire în armonie cu firea lucrurilor, pe care-l împărtășesc personajele lui Ion Druță, reflecțiile lirice, portretele și peisajele de un pitoresc și o plasticitate neobișnuită ș.a. au făcut ca romanul *Povara bunătății noastre* să fie unul dintre cele mai apreciate lucrări ale autorului în întreg spațiu românesc, căci aproape în toate istoriile și dicționarele literare, în studii și articole referitoare la creația scriitorului, apar reacții critic-apreciative, care atestă valoarea estetică a acestuia.

O privire profundă, cea învățătorului de la sat, asupra neajunsurilor istoriei, în scopul de proteja și apăra valorile spirituale ale neamului se regăsește în romanul *Clopotnița*, analizat în acest capitol, în secțiunea intitulată *Romanul „Clopotnița”- mecanisme ficționale ale transfigurării Istoriei*. Dramatizat sub titlul *Horia*, romanul este puternic ancorat în social, accentuând contrastul între sufletul omului cinstit, necorupt și mentalitatea celor vânduți puterii străine, prin declanșarea

---

²¹ Vasile Coroban, *Romanul moldovenesc contemporan. Estetica genului*, Ed. Cartea Moldovenească, Chișinău, 1974, p. 168.

²² Ion Rotaru, *Creația lui Ion Druță în timp, spațiu și istorie*, în *Fenomenul artistic Ion Druță*, Ed. Tipografia Centrală, Chișinău, 2008, p. 68.

simbolică a unei rivalități de ordin sentimental între eroul titular, Horia Holban, și un funcționar al statului, Nicolai Baltă.

Apreciind interesul scriitorului pentru istoria Moldovei și meditațiile acestuia asupra semnificațiilor ei pentru basarabeni, exegeza literară definește romanul drept „o bătaie de clopot, revărsându-se din lăcașul amenințat de flăcări. Un dangăt-avertizare care trebuia să ajungă mai ales la conștiința tinerilor”.²³ Receptat drept un roman profund „patriotic”²⁴, *Clopotnița*, după cum apreciază Petre Sălcudeanu, „îndeamnă la reflecție și sugerează dăltuitorului de cuvânt sau celui ce se hrănește cu el că răspunderea fiecăruia față de *clopotnițele* sufletești este uriașă”.²⁵

Un „maestru desăvârșit în ceea ce privește prefacerea documentelor în ficțiune pură”,²⁶ după cum apreciază Ion Rotaru, apare Ion Druță în *Biserica Albă*, roman analizat în subcapitolul „*Biserica Albă*” - romanul-meditație „*asupra identității și credinței din Moldova*”. Publicat în 1983, la Moscova, romanul *Biserica Albă* transpune o meditație „asupra identității și credinței din Moldova”²⁷. Proiectând un fragment din istoria Rusiei din timpul împărătesei Ecaterina a II-a, cea Mare, în mod special, perioada războiului ruso-turc din anii 1787-1791 (care s-a consumat, în mare parte, pe pământ românesc), romanul evidențiază destinul oamenilor locului, peste care „trece ca un tăvălug istoria”²⁸. Asemenea marelui Tolstoi, în acest roman, Ion Druță „arată puterea creatorului de scene de viață adevărată”²⁹, susține Ion Rotaru, căci prin portretul dichotomic al celor două Ecaterine, împărăteasa Rusiei și țărancă româncă din Ocolina, păzitoarea Bisericii albe, sunt surprinse frumusețea și statornicia sufletului rural, iar biserica, devenită Biserica Albă funcționează recurent drept un simbol al rezistenței, în spirit, a moldovenilor, prin veacuri, romanul devenind astfel o meditație asupra identității și credinței din Moldova.

Astfel, în viziunea lui Keith Hitchins, romanul *Biserica Albă*, „poate fi citit în întregime ca o meditație despre spiritualitatea țăranului și despre locul religiei în viața moldovenilor de la țară”,³⁰

---

²³ Eugen Lungu, *Prefață* la Ion Druță, *Clopotnița*, Ed. Cartier popular, Chișinău, 2014.

²⁴ Ion Rotaru, *Ion Druță, cel mai de seamă prozator al basarabenilor de azi*, în Ion Druță, *Opere*, Vol. I, Ed. Cartea Moldovei, Chișinău, 2008, p. 49.

²⁵ Petre Sălcudeanu, *Clopotnița lui Ion Druță*, în rev. „România Literară”, nr. 39, 3 septembrie, 1988; *Clopotnița*, în ziar „Literatorul”, 5 iunie, 1992.

²⁶ Ion Rotaru, *Creația lui Ion Druță în timp, spațiu și istorie*, în *Fenomenul artistic Ion Druță*, Ed. Tipografia Centrală, Chișinău, 2008, p. 69.

²⁷ Keith Hitchins, *Istorie și identitate în romanele lui Ion Druță*, în *Fenomenul artistic Ion Druță*, coord. Mihail Dolgan, Ed. Tipografia Centrală, Chișinău, 2008, p. 102.

²⁸ Bogdan Crețu, *Ambiguitatea ideologică a literaturii*, disponibil pe: <https://dilemaveche.ro/sectiune/regimul-artelor-si-munitiilor/articol/ambiguitatea-ideologica-a-literaturii> (accesat în data de 20.09.2021)

²⁹ Ion Rotaru, *Creația lui Ion Druță în timp, spațiu și istorie*, în *Fenomenul artistic Ion Druță*, Ed. Tipografia Centrală, Chișinău, 2008, p. 69.

³⁰ Hitchins, Keith, *Istorie și identitate în romanele lui Ion Druță*, în *Fenomenul artistic Ion Druță*, coord. Mihail Dolgan, Ed. Tipografia Centrală, Chișinău, 2008, p. 107.

autorul reușind să identifice trăsătura prototipală de spirit a țăranului moldovean - credința în Dumnezeu. *Biserica Albă* este interpretată de critica literară drept un „imn de glorie a celor martiri ai poporului, care au avut trezia de cuget și de gând [...] să vadă în viitor și să se pătrundă de sensul și rostul lor pe lume ca oameni”³¹, căci personajul central al romanului, Ecaterina cea Mică, face parte din categoria acelor martiri care au reușit, prin forța credinței, să treacă peste sărăcie, să învingă fărâdelegile cotropitorilor străini astfel încât să mențină active datinile, credințele și tradițiile comunității, pentru care „religia” transpune un „act de spiritualitate”³².

În perspectiva lui Mihai Cimpoi, în romanele lui Ion Druță „nu lipsește nimic din ceea ce constituie o lume: cer și pământ, viață și moarte, dragoste și tristețe, bucurie și trăire dramatică”.³³ Chiar de la apariția primului roman, *Frunze de dor*, critica vorbește despre „o lume originală”, de conturarea unui profil creator novator.

La nivelul scriiturii sale, Ion Druță asimilează câteva modele literare tutelare, care se fac simțite atât la nivelul imaginarului ficțional, al planurilor și structurilor narative, cât și la nivelul tehnicilor de compoziție și a construcției personajelor. În acest, sens, un compartiment aparte al acestui capitol, după cum anunță și titlul, *Interferența modelelor românești tutelare în ficțiunea lui Ion Druță* a analizat acea „familie spirituală” pe care și-o asumă scriitorul prin romanele sale. Astfel, în ficțiunea romanescă a lui Ion Druță exegeza remarcă interferența modelelor românești aparținând unor scriitori români, precum Ion Creangă, Mihail Sadoveanu, Marin Preda, Liviu Rebreanu, Ioan Slavici, dar și unele tangențe cu marea literatură rusă, prin Anton Cehov, Lev Tolstoi, Cinghiz Aitmatov.

Analizând caracteristicile romanelor scrise de Ion Druță, se poate constata că, încă de la debut, autorul își creează o *formulă narativă specifică*, își întregește un *univers*, își făurește un *nume* și impune niște *tipologii*. Romanele sale *Frunze de dor*, *Povara bunătății noastre*, *Clopotnița*, *Biserica Albă*, diverse ca tematică și mod de realizare, păstrează și adâncesc amprentele unei formule inedite: interesul pentru viața spirituală, arta detaliului, peisajul psihologizat, sugestivitatea atmosferei. Totodată, scriitorul s-a impus în literatura postbelică din Basarabia printr-o viziune proprie asupra lumii, printr-un specific al artei narative, prin stilul popular al narării și *oralitatea* limbajului, prin *umorul fin*, specific lui Creangă, prin *lirism* narativ și *psihologism* al scrierii. Astfel, subcapitolul *Elemente de specific narativ în ficțiunea romanescă a lui Ion Druță*, a pus în valoare

---

³¹ Andrei Hropotinschi, *Problema vieții și a creației*, Ed. Literatura artistică, Chișinău, 1988, p. 283.

³² Ana Ghilaș, *Starea de rugăciune în romanul „Biserica Albă” de Ion Druță*, în *Fenomenul artistic Ion Druță*, coord. Mihail Dolgan, Ed. Tipografia Centrală, Chișinău, 2008, p. 305.

³³ Mihai Cimpoi, *Creația lui Ion Druță în școală*, Ed. Lumina, Chișinău, 1986, p. 55.

particularitățile distinctive ale romanului său (notele *liricizante, oralitatea, psihologismul și umorul*), precum și unele strategii și tehnici de compoziție la care apelează autorul în organizarea materialului său epic și în construcția personajelor sale.

Ion Druță nu inventează realități și nici nu selectează fapte convenabile, ci ficționalizează, din viața cotidiană, momentele fundamentale, capabile să se exprime profund și reprezentativ. În acest sens, o parte importantă a ultimului capitol al lucrării de față a fost dedicată investigării izomorfismelor tematice în romanele lui Ion Druță, într-un subcapitol intitulat *Rețele tematice și semnificații simbolice în imaginarul romanesc*, devoalând ampla problematică existențială a romanelor lui Ion Druță, rezultată în urma analizei hermeneutice și aplicării criticii tematiste. Se constată, astfel, că imaginarul ficțional al romanelor lui Ion Druță este construit prin suprapunerea în rețea a anumitor teme și motive recurente precum: *munca, originea neamului și continuitatea generațiilor, iubirea, sacrul și profanul, pământul și țăranul, istoria, amprenta istoriei asupra individului, satul agresat de istorie, familia, relațiile dintre părinți și copii*, itemi simbolici esențiali, oglindiți în romane care „dialoghează” aluziv și compensatoriu cu temele dominante stereotipe ale vremii, precum deznaționalizarea și formarea unui *homo sovieticus*.

Vorbind despre proza lui Ion Druță, se menționează, de obicei, că aceasta este una de factură rurală, în care personajele sunt reprezentanți ai unor comunități etnice puternic individualizate, oameni simpli, muncitori, însă, care păstrează cultul tradiției și sentimentul religios. Astfel, Anton Cosma subliniază că „pledoaria pentru tradiții, pentru istoria națională, pentru recuperarea identității naționale și pentru revirimentul lui moral constituie substanța, vizibilă sau ascunsă, a scrisului lui Ion Druță”, căci, în tradiție și în istorie, scriitorul „descoperă însuși temeiul vieții lui de om modern”³⁴.

Romanele lui Ion Druță, *Frunze de dor, Biserica Albă, Povara bunătății noastre*, înfățișează, în opinia lui Klauss Heitmann, „cosmosul satului moldovenesc patriarhal”³⁵. *Satul* lui Ion Druță este asemănător celui proiectat de Ion Creangă și Mihail Sadoveanu, unul anistoric, profund românesc. Satul devine un cronotop mitologizat, al chintesenței, indiferent de felul cum acesta se numește, fie Valea Răzeșilor (în romanul *Frunze de dor*), fie Ciutura (ca în *Povara bunătății noastre*) sau Ocolina (din *Biserica Albă*). În acest sens, este relevantă observația lui Valeriu Cristea cu privire la satul Ciutura reprezentat în romanul *Povara bunătății noastre*, pe care criticul îl

---

³⁴ Anton Cosma, *Omul și personajul lui Ion Druță*, în *Fenomenul artistic Ion Druță*, Ed. Tipografia Centrală, Chișinău, 2008, p. 254.

³⁵ Klauss Heitmann, *Un nou portret al lui Ion Druță pentru o nouă enciclopedie germană*, în *Fenomenul artistic Ion Druță*, Ed. Tipografia Centrală, Chișinău, 2008, p. 415.

numește „o citadelă a supraviețuirii unui neam”, fiind un sat „mai puternic decât istoria”.³⁶ Așadar, satul reprezintă în romanele lui Ion Druță „o realitatea mai mult conceptuală decât reală, un cadru idealizat, care se strecoară prin istorie, dar care trăiește, de fapt, în mit”³⁷ și constituie acea matrice identitară a neamului românesc.

Una dintre temele predilecte ale romancierului o constituie re-scrierea *istoriei*. Așa cum afirmase și Ioan Alexandru, „Druță știe istorie, știe să lucreze pe cronici, pe izvoare, așa cum o știe Sadoveanu, dar pe lângă istorie se știe cunoscător îndeaproape al valorilor spirituale ale trecutului, ca și ale prezentului. Cărțile sale, ca și ale marilor scriitori de la care se revendică, își au mereu un cuvânt înainte din izvoarele scripturale nepieritoare devenite viață în sufletul oamenilor”³⁸.

În toate romanele sale, autorul relevă imaginea aceluiași *pământ* românesc, blestemat de istorie a fi „intermediar”, precum în descrierea Câmpiei Sorociei, baștina lui Onache Cărăbuș sau a satului Sălcuța, ars de turci sau chiar Mănăstirea Neamț, lăcașul lui Paisie Velicicovschi. Acest spațiu românesc, modest ca dimensiune, își păstrează permanența morală și spirituală datorită forței oamenilor simpli, precum Ecaterina cea Mică. În conștiința lor, subliniază Mihai Cimpoi, „nimic nu este mai sfânt decât sentimentul pământului natal pe care l-au comunicat străbunii”³⁹.

Romanele *Frunze de dor* și *Povara bunătății noastre* sunt construite pe ideea că omul nu poate trăi în afara neamului, a națiunii sale, că *pământul* natal poartă în sine mesajul străbunilor, el este „testamentul lor pentru noi și al nostru pentru cei care vor veni”⁴⁰. Pământul este „felul de-a fi al ciutoreanului, și fără pământ e ca și cum nu ar fi pe lume”, el este „cea mai sfântă lege”⁴¹ a acestora. Bătrânul pământ, cu roadele lui materiale și valorile spirituale, constituie un reazem moral de nădejde și pentru cei doi ostași învrăjbiți din *Povara bunătății noastre*, Nică și Mircea. Onache Cărăbuș trăiește cu intensitate dragostea pentru pământ, pentru plaiurile natale. Și în *Frunze de dor*, sătenii din Valea Răzeșilor, neam din neamul lor, au râvnit la pământ, și-au consumat întreaga energie pentru atingerea acestu ideal. Datinile, tradițiile, tot ce ține de matricea satului au fost plăsmuite în unison cu glasul pământului. Pus în situația să aleagă între dragostea față de pământ și iubirea pentru Rusanda, Gheorghe Doinaru alege pământul.

---

³⁶ Valeriu Cristea, *Un sat mai puternic decât istoria: Ciutura*, în *Fenomenul artistic Ion Druță*, Ed. Tipografia Centrală, Chișinău, 2008, p. 108.

³⁷ Bogdan Crețu, *Ambiguitatea ideologică a literaturii*, disponibil pe: <https://dilemaveche.ro/sectiune/regimul-artelor-si-munitiilor/articol/ambiguitatea-ideologica-a-literaturii> (accesat în data de 20.09.2021).

³⁸ Ioan Alexandru *Apud Ion Druță. Biobibliografie*. Alcătuitor Liuba Gorin, Ed. S.A. Tipografia Dondușeni, Dondușeni, 1998, p. 19.

³⁹ Mihai Cimpoi, *Creația lui Ion Druță în școală*, Ed. Lumina, Chișinău, 1986, p. 59.

⁴⁰ Ion Druță, *Pământul, apa și virgulele*, în Ion Druță, *Scrieri*, Vol. IV, Ed. Hyperion, Chișinău, 1990, p.453.

⁴¹ Ion Druță, *Povara bunătății noastre*, în Ion Druță, *Scrieri*, Vol. III, Ediție îngrijită de V. Guțu și E. Lungu, Ed. Literatură artistică, Chișinău, 1990, p. 85.

În universul ficțional al lui Ion Druță, *sacrul* este cel care subzistă realității contingente cotidiene, exprimă un raport existențial, trăiește în și prin mersul firesc al vieții. A trăi în acest univers presupune un consum de forțe spirituale, care sunt manifestate fie fățiș, cum a fost cazul lui Horia Holban, fie disimulat, acestea consumându-se în tăceri, suferințe, blândețe, demnitate, ca în cazul Ecaterinei celei Mici. Personajul lui Ion Druță își creează un spațiu sacralizant, pe care tinde să-l cosmicizeze și să-l „sanctifice”, fiind generat de o voință morală, sacră, care îi determină un comportament și o angajare totală, în limitele sacralității. Aspirația spre absolut determină raportarea permanentă a existenței umane la divin, la sacru, reprezentând, astfel, dorința compensatorie a omului „captiv” în Istorie, aceasta fiind, în esență, condiția personajelor în romanele lui Ion Druță.

Romanele lui Ion Druță „abundă, ca și poezia lui Grigore Vieru, de altfel, de figuri, imagini, simboluri ale originii: *maternitatea, casa părintească, lutul, vatra*. Și cuprinzându-le pe toate, biserica”.⁴² Acestea nu sunt „simple elemente de recuzită dintr-un imaginar rural”, ci reprezintă „metafore ale originii”⁴³, proiectate metonimic. Metaforele și simbolurile subzistă textului, oferind sensuri de profunzime acțiunilor și cugetărilor personajelor, ele „se contopesc cu viața lor intimă, cu gândurile și mișcările lor sufletești”.⁴⁴ Printre cele mai originale și plurivalente în semnificații artistice simboluri în romanele lui Ion Druță, au fost consemnate în prezentul discurs analitic: *pădurea, casa, vatra, focul, fereastra, animalul domestic, poarta, drumul, clopotnița, biserica, lumina, furtună, ploaie, inimă* ș.a.

Arhetipul *casei* este fundamental în imaginarul românesc al lui Ion Druță, reprezentând reper pivotal al viziunilor spațiale, un punct de plecare, dar și de convergență a tuturor drumurilor – întoarceri. Casa țărănească, un „simbolic ax între cer și pământ”⁴⁵, este spațiul protector al familiei și al dragostei, un cronotop al intimității și suferinței, este locul unde se retrag Onache și Tincuța, Nuța și Mircea din *Povara bunătații noastre*, casa este proiecție încărcată simbolic pentru Gheorghe și Rusanda din *Frunze de dor*. Casele din romanele lui Ion Druță seamănă cu eroii săi, ele sunt tăcute sau vesele, gânditoare sau triste. Dimensiunea sacralizantă a casei este potențată de prozator în toate romanele sale, este un spațiu al permanenței valorilor și al purității, al siguranței și al retragerii compensatorii în intimitatea protectoare.

---

⁴² Bogdan Crețu, *Ambiguitatea ideologică a literaturii*, disponibil pe: <https://dilemaveche.ro/sectiune/regimul-artelor-si-munitiilor/articol/ambiguitatea-ideologica-a-literaturii> (accesat în data de 20.09.2021).

⁴³ *Ibidem*.

⁴⁴ Dolgan, Mihail, *Poeticul – principiu artistic capital al esteticii druțiene*, în *Fenomenul artistic Ion Druță*, Ed. Tipografia Centrală, Chișinău, 2008, p. 169.

⁴⁵ Eliza Botezatu, „*Toiagul păstoriei*” în contextul întregii opere druțiene, în *Orientări artistice și stilistice în literatura contemporană*, Vol. II, coord. Mihail Dolgan, Ed. CE USM, Chișinău, 2003, p. 29.

Arhetipul ignifor (*focul*) are o influență deosebită asupra eroului lui Ion Druță, căci în fața focului vibrează rugă și dorințe nespuse, focul îi stimulează gândirea, îi învie amintirile: „Uitându-se cum pâraie harnic focul, Rusanda s-a lăsat pe gânduri”⁴⁶, la gura sobei este furat de gânduri badea Mihalache, tatăl Rusandei, și tot la gura sobei își rememorează viața mătușa Frăsâna, îngrijorată de soarta lui Gheorghe. Spre deosebire de alte personaje, în conștiința cărora focul generează doar o perindare a amintirilor, pentru Onache Cărăbuș din *Povara bunătații noastre*, focul este o albie prin care curge meditația eroului asupra vieții. Această imagine asociativă a focului exprimă un conținut deosebit de emoționant și profund în finalul romanului, unde Onache Cărăbuș face bilanțul vieții sale. Focul capătă în conștiința eroului lui Ion Druță forma unei proiecții care incifrează dinamica vieții, de la naștere și până la moarte.

Un alt simbol recurent în romanele lui Ion Druță este *drumul*, cu valori inițiatice: „Eroul lui Druță adesea *vine* sau *se duce* undeva”⁴⁷. Astfel, Onache Cărăbuș vine de la război, iar Mircea Moraru pleacă la altul, Horia vine din Bucovina, apoi de la Chișinău, adunându-și drumurile sufletului la Căpriană, Mișa-poștașul, din *Frunze de dor*, aduce în geanta sa durerea drumurilor plecate în lume. Astfel, drumul din Ciutura spre Pământenii, pe care mulți au încercat să-l mute, reprezintă, în opinia lui Anatol Gavrilov, „un adevărat studiu istoric asupra psihologiei țaranului, cu îndârjirea și încăpățânarea acestuia de a face așa cum a apucat din bătrâni”⁴⁸. Așadar, itinerarul omenesc al căutării, suferințelor, realizărilor și eșecurilor reprezintă în discursul românesc al scriitorului o modalitate de a introduce cititorul în hățișul antinomiilor vieții, căci fascinantul periplu al căutării, drumul-destin, parcurgerea succesivă și cumulativă, drumul inițiat, toate acestea influențează atât structura romanelor, cât și sensurile lor.

Fiind un semn prevestitor al unor mesaje sacramentale, *clopotul* capătă valoare simbolică în romanele lui Druță. În *Povara bunătații noastre*, spre exemplu, dangătul de clopote are multiple conotații, marcând momentele importante ale ciclului vieții, care-l însoțesc pe om de la naștere până la moarte. În romanul *Clopotnița*, dangătul clopotului vibrează a chemare și îndemn, a luare-aminte și durere. În *Biserica Albă*, *clopotul* sugerează când tristețe, când veselie, iar sunetul lui creează nu doar imagini auditive, dar și idei sau stări emoționale. Astfel, dangătul clopotului de la mănăstirea Neamț cheamă la rugăciune și smerenie, desemnând tristețea și suferința unui neam întreg, iar clopotele de la Sălcuța sună a jale, a ajutor în noaptea în care este distrusă de turci și tătari.

---

⁴⁶ Ion Druță, *Frunze de dor*, în *Scrieri*, Vol. I, Ed. Literatura artistică, Chișinău, 1989, p.365.

⁴⁷ Eliza Botezatu, „*Toiagul păstoriei*” în contextul întregii opere druțiene, în *Orientări artistice și stilistice în literatura contemporană*, Vol. II, coord. Mihail Dolgan, Ed. CE USM, Chișinău, 2003, p. 23.

⁴⁸ Anatol Gavrilov, *Sugestia psihologică în creația lui Ion Druță*, în Anatol Gavrilov, *Studii critice*, Ed. Literatura artistică, Chișinău, 1984, p. 27.

Creator al unei proze compensatorii de extracție rurală, Ion Druță vine în literatura română să completeze tipologia țăranului prototipal cu câteva personaje remarcabile, care formează în literatura română o subcategorie aparte. Astfel, cea din urmă parte a capitolului, *Strategii de construcție a personajului în romanul lui Ion Druță*, a evidențiat trăsăturile individuale ale personajelor din romanele lui Ion Druță, entități oglindite în „matricea spirituală” a neamului, prin prisma principiilor asumate - Adevăr, Bine, Frumos, Lege, Armonie, conturându-se un adevărat „pelerinaj” inițiativ al individului prin Istorie.

Protagonistii romanelor lui Druță, Gheorghe Doinaru, Horia Holban, Ecaterina cea Mică și Onache Cărăbuș reprezintă omul prototipal care își apără „casa mare” a sufletului, valorile morale și cele spirituale. Pentru Ion Druță, omul simplu prezintă un tip de umanitate, marcată de firesc și complexitate, care trece prin experiențe care îl raportează la valorile ancestrale - credința, dragostea pentru pământ, atașamentul față de tradiție, încăpățânarea în fața schimbării și căutarea unui echilibru între forțele concurente.

Spre deosebire de alți prozatori basarabeni, Ion Druță percepe lumea drept un univers de contrarii indisolubil, surprinzând-o în unitatea, diversitatea și contradicția ei dialectică, fără a condamna sau nega polaritățile. Pentru Mihail Dogan, „la el nu există erou pozitiv care să nu aibă și unele slăbiciuni, păcate și, dimpotrivă, nu există personaj negativ care să nu învedereze și unele virtuți, calități nobile, dovadă grăitoare că înțelege profund, până la rădăcini, contradicțiile și paradoxurile vieții”⁴⁹. Astfel, protagonistul romanului *Povara bunătății noastre*, Onache Cărăbuș, „suflet din sufletul scriitorului”⁵⁰, este, în același timp, „rău de gură”, „arțăgos”, uneori „așa tam-nisam i se face lehamite de om și nici să-l vadă, nici să audă de el”⁵¹. Mihail Dolgan explică această strategie de construcție a personajelor lui Ion Druță prin aderența la modelul cehovian, pe care autorul și-l „adoptă tacit”.

Personajele lui Ion Druță trăiesc sentimente puternice, sunt purtați de idealuri și manifestă aspirații înalte. Ele au o filosofie proprie, una țăărănească, cu legile ei despre bine și frumos, despre adevăr și demnitate umană, iar destinul lor este marcat de întâmplări neașteptate și dramatice. Trăind cu intensitate cele trei planuri fundamentale ale existenței umane (prezentul, trecutul și viitorul),

---

⁴⁹ Mihail Dolgan, *Refuzul canoanelor* (Reflecții despre plămuirea eroilor druțieni), în *Fenomenul artistic Ion Druță*, coordonator Mihail Dolgan, Ed. Tipografia Centrală, Chișinău, 2008, p. 257.

⁵⁰ *Ibidem*.

⁵¹ Ion Druță, *Povara bunătății noastre*, în *Scrieri*, Vol II, Ed. Literatura artistică, Chișinău, 1990, p. 167.

personajele lui Ion Druță sunt mereu împovărate de nesfârșite căutări ale „sămânței adevărului” și ale „frumuseților umane”⁵².

Pe de altă parte, mulți dintre eroii lui Ion Druță sunt solitari, însă această solitudine, după cum subliniază și Eliza Botezatu, „nu este o slăbiciune a lor”⁵³, căci ei nu evadează, fiind niște individualiști, dar, mai curând, sunt niște neînțeleși, care au suferit „comoții”⁵⁴ sufletești sau au gustat din amărăciunea deziluziei. Astfel, singur este Gheorghe Doinaru, care trăiește deziluzia unei iubiri neîmplinite, singur rămâne Onache Cărăbuș, care o pierde pe Tincuța, dar și pe cei doi fii ai săi, singur este și Horia, care rămâne neînțeleș de iubita sa și de comunitate. Această singurătate transcrie destinul personajelor lui Ion Druță.

Așadar, Ion Druță creează o categorie aparte de personaje în literatura română din Basarabia. Eroii săi sunt plini de vitalitate, neînvinși, verticali și optimiști în fața destinului, neclintiți în principiile lor de viață, dar resemnați în fața istoriei ingrate și a tuturor schimbărilor nefaste pe care le aduce aceasta. Fără îndoială, protagoniștii lui Druță dau dovadă de rezistență morală și spirituală, sunt incoruptibili în fața ispitelor materiale și constituie o solidă opoziție pentru antagoniștii lor. Ei reprezintă adevărații „protectori” ai valorilor neamului, reflectând puterea de supraviețuire a basarabenilor și tragismul destinului lor.

Prin pledoaria pentru valorile umane supreme, efectuată cu mijloace originale și memorabile, prin situațiile de viață reflectate, prin complexitatea personajelor, prin acțiunile și vorbele acestora pline de sensuri profunde, prin teme, motive și simboluri sugestive, romanele lui Ion Druță reprezintă o contribuție certă la dezvoltarea literaturii române din Basarabia. În concluzie, poate fi amintită opinia Elizei Botezatu, pentru care Ion Druță vine în peisajul literar basarabean „cu un destin fericit și dramatic, totodată, fericit pentru că a cunoscut și cunoaște dragostea celui mai obiectiv judecător al literaturii - Cititorul; dramatic - pentru că ieri a fost criticat ca fiind rupt de realitate, departe de social, prea interesat de național; astăzi este iarăși criticat pentru ... altă rupere de realitate și altă atitudine față de național”⁵⁵.

---

⁵² Mihail Dolgan, *Refuzul canoanelor* (Reflecții despre plămuirea eroilor druțieni), în *Fenomenul artistic Ion Druță*, coordonator Mihail Dolgan, Ed. Tipografia Centrală, Chișinău, 2008, p. 262.

⁵³ Eliza Botezatu, „*Toiagul păstoriei*” în *contextul întregii opere druțiene*, în *Orientări artistice și stilistice în literatura contemporană*, Vol. II, coord. Mihail Dolgan, Ed. CE USM, Chișinău, 2003, p. 26.

⁵⁴ *Ibidem*.

⁵⁵ Eliza Botezatu, *Al nostru și al tuturor*, în *Fenomenul artistic Ion Druță*, coord. Mihail Dolgan, Ed. Tipografia Centrală, Chișinău, 2008, p.295.

Bibliografie

I. Corpusul analizat

Romane

1. Druță, Ion, *Povara bunătații noastre*, Ed. Cartea moldovenească, Chișinău, 1970.
2. Druță, Ion, *Frunze de dor*, în *Scrieri*, Vol. I, Ed. Literatura artistică, Chișinău, 1989.
3. Druță, Ion, *Clopotnița*, în *Scrieri*, Vol III, Ed. Hyperion, Chișinău, 1990.
4. Druță, Ion, *Povara bunătații noastre*, în *Scrieri*, Vol II, Ed. Literatura artistică, Chișinău, 1990.
5. Druță, Ion, *Biserica Albă*, în *Scrieri*, Vol III, Ed. Hyperion, Chișinău, 1990.
6. Druță, Ion, *Povara bunătații noastre*, Vol I-II, Ed. Minerva, București, 1992.
7. Druță, Ion, *Frunze de dor*, Ediția XIV, Ed. Cartier, Chișinău, 2015.

Proză memorialistică

1. Druță, Ion, *Horodiște: Proză memorialistică*, Ed. Cartier, Chișinău, 2016.
2. Druță, Ion, *Satele mele de baștină*, în Ion Druță, *Horodiște*, Ed. Cartier, Chișinău, 2016.

Publicistică

1. Druță, Ion, *La umbra cuvântului*, în rev. „Moldova”, nr. 2, 1985.
2. Druță, Ion, *Anevoioasa trecere de la vorbe la fapte*. Platforma candidatului în deputați ai URSS: Scriitorul poporului din R. S. S. Moldova Ion Druță, în ziar. „Învățământul public”, 1989; în ziar. „Moldova Socialistă”, 5 martie, 1989.
3. Druță, Ion, *Cuvântul deputatului Ion Druță*, în ziar. „Moldova Socialistă”, 6 iunie, 1989; în ziar. „Tinerimea Moldovei”, 7 iunie, 1989; în ziar. „Viața satului”, 8 iunie, 1989; în ziar. „Literatura și arta”, 8 iunie, 1989; în ziar. „Gazeta de seară”, 8 iunie, 1989.
4. Druță, Ion, *Cine a stins lumina în România?* în *Scrieri*, Vol. IV, Ed. Hyperion, Chișinău, 1990.
5. Druță, Ion, *Pământul, apa și virgulele*, în Ion Druță, *Scrieri*, Vol. IV, Ed. Hyperion, Chișinău, 1990.
6. Druță, Ion, *Lumea lui Cehov*, în Ion Druță, *Scrieri*, Vol. IV, Ed. Hyperion, Chișinău, 1990.
7. Druță, Ion, *Eminescu, poet național*, în Ion Druță, *Scrieri*, Vol. IV, Ed. Hyperion, Chișinău, 1990.
8. Druță, Ion, *Zvonurile- o veche slăbiciune a moldovenilor*, în Ion Druță, *Scrieri*, Vol. IV, Ed. Hyperion, Chișinău, 1990.
9. Druță, Ion, *De ce sunt triști moldovenii?* în ziar. „Moldova Suverană”, 25 septembrie, 1993.
10. Druță, Ion, *Trăim cu toții pe o muchie de prapastie*, în ziar. „Moldova Suverană”, 10 februarie, 1994.
11. Druță, Ion, *Răscrucea celor proști*, în ziar. „Curierul de seară”, 14 septembrie, 1994; în ziar. „Moldova Suverană”, 8 septembrie, 1994; în ziar. „Vocea poporului”, 13 septembrie, 1994; în ziar. „Literatura și arta”, 15 septembrie, 1994; în ziar. „Săptămâna”, 9 septembrie, 1994; în rev. „Patria tânără”, nr. 4, 1994.
12. Druță, Ion, *Cine a stins lumina în Moldova?* în ziar „Săptămâna”, 24 noiembrie, 1995.
13. Druță, Ion, *Trădătorii și salvatorii neamului*, în ziar. „Moldova Suverană”, 2 septembrie, 1995.
14. Druță, Ion, *Răstigniți pe jumătate*, în ziar. „Moldova Suverană”, 8 mai, 1996.
15. Druță, Ion, *Cine răspunde de Moldova*, în ziar. „Moldova Suverană”, 28 septembrie, 1996.

II. Bibliografie generală

II.1. În volume

1. *Academicianul Ion Druță: prozatorul, dramaturgul, eseistul: biobibliografie*, Ed. Tipografia Centrală, Chișinău, 2008.
2. *Aspecte ale creației lui Ion Druță*, coordonat de Mihail Dolgan și Haralambie Corbu, Ed. Știința, Chișinău, 1990.
3. Alexandrescu, Sorin, *Une anthologie de la poesie moldave*, Ed. L'esprit des Péninsules, Paris, 1996.
4. Anania, Valeriu, *Din spumele mării. Pagini despre religie și cultură*. Ediție îngrijită și prefață de Sandu Frunză, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1995.
5. *Andrei Țurcanu de vorbă cu Nina Corcinschi: Cartea din mâna lui Hamlet*, Ed. Cartier, Chișinău, 2017.
6. Aghache, Catinca, *Literatura română din țările vecine (1945-2000). Basarabia (Republica Moldova), nordul Bucovinei (Ucraina), Banatul iugoslav- Voivodina (Serbia), Ungaria*, Ed. Princeps-Edit, Iași, 2005.
7. Bantouș, Ana, *Deschidere spre universalism. Literatura română din Basarabia postbelică*, Ed. Casa Limbii Române Nichita Stănescu, Chișinău, 2010.
8. Barbu, Marian, *Aspecte ale romanului românesc contemporan*, Vol. II, Ed. Scrisul Românesc, Craiova, 1995.
9. Barthes, Roland, *Plăcerea textului*. Traducere de Marian Papahagi. Postfață de Ion Pop, Ed. Echinoc, Cluj, 1994.
10. Bilețchi, Nicolae, *Analize și sinteze critice*, Ed. Elan Poligraf, Chișinău, 2007.
11. Botezatu, Eliza, *Literatura moldovenească pentru copii*, Ed. Lumina, Chișinău, 1984.
12. *Biblia. Întâia epistolă a lui Pavel către Corinteni*, Chișinău, 1994.
13. Burlacu, Alexandru, *Poezii și trandafirul*, Ed. Elan Poligraf, Chișinău, 2018.
14. Călinescu, Matei, *A citi, a reciti. Către o poetică a (re)lecturii*, Ed. Polirom, Iași, 2003.
15. Cărtărescu, Mircea, *Postmodernismul românesc*, Ed. Humanitas, București, 1999.
16. Cernov A.G., Luceac I.V., *Pagini alese din literatura română și universală*. Culegere de texte, cu biografii, aprecieri critice și vocabular, Ed. Alexandru cel Bun, Cernăuți și Ed. Arhiepiscopiei Sucevei și Rădăuților, Suceava, 2008.
17. Cimpoi, Mihai, *Basarabia sub steaua exilului*, Ed. Viitorul românesc, București, 1984.
18. Cimpoi, Mihai, *Creația lui Ion Druță în școală*, Ed. Lumina, Chișinău, 1986.
19. Cimpoi, Mihai, *Disocieri*, Ed. Cartea Moldovenească. Chișinău, 1969.
20. Cimpoi, Mihai, *Focul sacru*, Vol II, Ed. Cartea Moldovei, Chișinău, 1975.
21. Ciocan, Iulian, *Metamorfoze narative*, Ed. Arc, Chișinău, 1996.
22. Ciocan, Iulian, *Incursiuni în proza basarabeană*, Ed. Arc, Chișinău, 2004.
23. Ciocanu, Ion, *Dreptul la critică*, Ed. Hyperion, Chișinău, 1990.
24. Ciocanu, Ion, *Literatura română contemporană din Republica Moldova*, Ed. Litera, Chișinău, 1998.

25. Ciocanu, Ion, *Literatura română. Studii și materiale pentru învățământul preuniversitar*, Ed. Prometeu, Chișinău, 2003.
26. Ciobanu, Vitalie, *Frica de diferență*, Ed. Arc, Chișinău, 1999.
27. Chiper, Grigore, *Poezia optzecistă basarabeană. Schimbare de paradigmă*, Ed. TipoMoldova, Iași, 2013.
28. *Constelația lirei: Antologia poezilor din R.S.S.Moldovenească*, cuvânt înainte de Ioan Alexandru, Ed. Cartea Românească, București, 1987.
29. Codreanu, Theodor, *Dumunica Mare a lui Grigore Vieru*, Ed. Princeps Edit, Iași, 2010.
30. Codreanu, Theodor, *Victor Teleucă, un heraclitean transmodern*, Ed. Universul, Chișinău, 2010.
31. Cornea, Paul, *Introducere în teoria lecturii*, Ed. Minerva, București, 1988.
32. Coroban, Vasile, *Romanul moldovenesc contemporan*, Ed. Cartea Moldovenească, Chișinău, 1969.
33. Coroban, Vasile, *Profiluri literare*, Ed. Cartea Moldovenească, Chișinău, 1972.
34. Cosma, Anton, *Romanul românesc contemporan*, Ed. Presa Universitară Clujeană, 1998.
35. Corbu, Haralambie, *Fața ascunsă a cuvântului: Studii și eseuri literare*, Ed. Cartea Moldovei, Chișinău, 2007.
36. Crainic, Nichifor, *Nostalgia paradisului*, Ed. Cugetarea, București, 1942.
37. Crăciun, Victor, *Pierdem Basarabia?* Ed. Liga Culturală pentru Unitatea Românilor de pretutindeni, București, 1992.
38. Costache, Adrian, *Dicționar de termeni, concepte și idei literare*, Ed. Akademos Art ABC Publishing, București, 2010.
39. Cubleşan, Constantin, *Ion Druță: conștiință a istoriei Basarabiei*, Ed. Cartier, Chișinău, 2015.
40. Diaconu, Mircea A., *Poezia postmodernă*, Ed. Aula, Brașov, 2002.
41. *Dicționar de termeni literari*, coord. Mircea Anghelescu, Ed. Garamond, București, 2004.
42. *Dicționar de terminologie literară*, Ed. Ion Creangă, București, 1975.
43. *Dintre sute de catarge -84: Tineri poeți, prozatori, critici*, Sel. de Eugen Lungu, Anatol Ciocanu, Ed. Literatura artistică, Chișinău, 1984.
44. Domnițeanu, Aurelia, *Postmodernismul în Basarabia*, Tip. Opanis, Galați, 2017.
45. Druță, Ion, *Ora jertfirii*, Ed. Cartea Moldovei, Chișinău, 1998.
46. *Druțiana: Secvențe de la manifestările prilejuite de festivalul republican „Druță și teatrul contemporan”*, Selecție Constantin Dragomir, Colegiu de redacție Eugen Lungu, Mihai Papuc, Mihai Cimpoi ș.a., Ed. Literatura artistică, Chișinău, 1990.
47. Dufrenn, Mikel, *Poeticul*, Ed. Univers, București, 1971.
48. Eco, Umberto, *Șase plimbări prin pădurea narativă*, Traducere de Ștefania Mincu, Ed. Pontica, Constanța, 1997.
49. Eliade, Mircea, *Insula lui Euthanasius*, Ed. Fundația Regală pentru Literatură și Artă, București, 1943.
50. Eliade, Mircea, *Sacrul și profanul*, traducere din limba franceză de Rodica Chira, Ed. Humanitas, București, 1992.
51. Evdokimov, Paul, *Vârstele vieții spirituale*, Ed. Christiana, București, 1993.
52. Iser, Wolfgang, *Actul lecturii. O teorie a efectului estetic*, Ed. Paralela 45, București, 2005.

53. *Fenomenul artistic Ion Druță*, coordonator Mihail Dolgan, Ed. Tipografia Centrală, Chișinău, 2008.
54. Frăsineanu-Rusnac, Magdalena, *Personaje feminine în opera lui Ion Druță*, Teză de doctor în filologie. Chișinău, 2017.
55. Gore, Pavel, *apud Radu Moțoc, Scriitori din Basarabia uitați de istoria literaturii române (1940-1918)*, în *Cercetări biblioteconomice în anul 2011: constatări calimetrice*. Materialele conferinței științifice din 8 februarie 2012, Bălți, 2012.
56. Grati, Aliona, Corcinschi, Nina, *Dicționar de teorie literară. Concepte operaționale și instrumente de analiză a textului*, Ed. ARC, Chișinău, 2017.
57. Grati, Aliona, *Fenomenul literar postmodernist*, Ed. UPS „Ion Creangă”, Chișinău, 2013.
58. Holodnic, Valentina, *Dramaturgia lui Ion Druță: tradiție și inovație*. Teză de doctorat, Chișinău, 1997, p. 16.
59. Jauss, Hans Robert, *Experiența estetică și hermeneutica literară*. Ed. Univers, București, 1983.
60. *Ion Druță. Biobibliografie*. Alcătuitor Liuba Gorin, Ed. S.A. Tipografia Dondușeni, Dondușeni, 1998.
61. Hropotinschi, Andrei, *Problema vieții și a creației*. Studiu critic despre opera lui Ion Druță, Ed. Literatura artistică, Chișinău, 1988.
62. Kuhn, Thomas, *Structura revoluțiilor științifice*, Ed. Editura Enciclopedică și Științifică, București, 1976.
63. Kundera, Milan, *Arta romanului*. Traducere din franceză de Simona Cioculescu, Ed. Humanitas, 2008.
64. Lefter, Ion Bogdan, *Postmodernism*, Ed. Paralela 45, Oradea, 2002.
65. *Literatura din Basarabia în secolul XX. Poezie*. Selecție, studiu introductiv și note bibliografice de Nicolae Leahu; postfață de Alex Ștefănescu, Ed. Știința, Arc, Chișinău, 2004.
66. *Literatura română postbelică. Integrări, valorificări, reconsiderări*, coordonator Mihail Dolgan, Ed. Tipografia Centrală, Chișinău, 1998.
67. Lupan, Andrei, *Scrieri*, Vol. III, 1973.
68. Mavrodin, Irina, *Romanul poetic*, Ed. Univers, București, 1977.
69. Mazilu, Gheorghe, *Fie Pâinea cât de rea*. Eseuri, dialoguri, interviuri și reflecții, Ed. Cartea Moldovei, Chișinău, 2002.
70. Mazilu, Gheorghe, *Autoritatea noastră spirituală: Creația lui Ion Druță: Eseuri*, Ed. Cartea Moldovei, Chișinău, 2003.
71. Mănuță, Dan, *Literatură și ideologie*, Ed. Timpul, Iași, 2005.
72. Melnic, Timotei, *Teoria literară*, Ed. CE USM, Chișinău, 2010.
73. Moraru, Anatol, *Ion Druță. Opera Epică și dramatică*. Pentru elevi, studenți, profesori, Ed. Arc, Chișinău, 2010.
74. *Opera lui Ion Druță: univers artistic, spiritual și filosofic*. Vol I-II, Coordonator, redactor științific Mihai Dolgan, Ed. Centrul editorial Poligrafic al USM, 2004.
75. *Poeți basarabeni contemporani*. Prefață, selecție a textelor și note biobibliografice de Lucia Țurcanu, Ed. Știința, Chișinău, 2016.
76. *Portret de grup. O altă imagine a poeziei basarabene*, Ed. Arc, Chișinău, 1995.
77. Portnoi, Ramil, *Pagini alese*, Ed. Literatura artistică, Chișinău, 1977.

78. Portnoi, Ramil, *Articole critice*, Ed. Cartea Moldovenească, Chișinău, 1966.
79. Rachieru, Adrian Dinu, *Bătălia pentru Basarabia*, Ed. Augusta, Timișoara, 2000.
80. Rachieru, Adrian Dinu, *Poeți din Basarabia. Un veac de poezie românească*, Ed. Academiei Române – Știința, București – Chișinău, 2010.
81. Ralea Mihai, *Fenomenul românesc*, Ed. Albatros, București, 1997.
82. Rebreanu, Liviu, *Ion*, Ed. Litera, Chișinău, 2001.
83. *Romanul românesc în interviuri: O istorie autobiografică*, alcătuitori Mariana Vartic, Aurel Sasu, Vol. 2, București, 1986.
84. Schifirneț, Constantin, *Generație și cultură*, Ed. Albatros, Buburești, 1985.
85. Simion, Eugen, *Scriitori români de azi*, Vol. III, Ed. David – Litera, Chișinău – București, 1998.
86. Simion, Eugen, *Scriitori români de azi*. Vol. IV. Ed. David – Litera, Chișinău – București, 1998.
87. Simuț, Ion, *Incursiuni în literatura actuală*, Ed. Cogito, Oradea, 1994.
88. Saka, Serafim, *Aici: atunci și acum. Dialoguri*, Ed. Prut Internațional, Chișinău, 2010.
89. Stanca, Radu, *Problema cititului: Contribuții la estetica fenomenului literar*, Ed. Clusium, Cluj-Napoca, 1997.
90. Șleahțișchi, Maria, *Cerc deschis. Literatura română din Basarabia în postcomunism*, Ed. Timpul, Iași, 2007.
91. Șleahțișchi, Maria, *Romanul generației '80: construcție și reprezentare*, Ed. Cartier, Chișinău, 2014.
92. Ștefănescu, Alex, *Literatura din Basarabia în secolul XX*, Ed. Arc, Chișinău, 2004.
93. Stere, Constantin, *Singur împotriva tuturor*, Ed. Cartier, Chișinău, 1997.
94. Șorina, Larisa, *Друзя и театр. Проблемы поэтики (Druță și teatrul. Probleme ale poeziei)*, Изд. Штиинца, Кишинев, 1991 (Ed. Știința, Chișinău, 1991).
95. Țeposu, Radu G., *Istoria tragică & grotescă a intunecatului deceniu literar nouă*, Ed. Eminescu, București, 1993.
96. Țurcanu, Lucia, *Caligrafii. O antologie a poeziei șaptezeciste din Basarabia*. Ed. Cartier, Chișinău, 2017.
97. Vianu, Tudor, *Generație și creație. Contribuții la critica timpului*, Ed. Librăriei „Universala” Alcalay & Co, București, 1936.
98. Vieru, Grigore, *Cel care sunt (Versuri, creionări, interviuri, note)*, Ed. Literatura artistică, Chișinău, 1987.
99. Vlad, Ion, *Destinul unei structuri epice*, Ed. Minerva, București, 1972.
100. Wellek, Rene; Warren, Austin, *Teoria literaturii*, Ed. EPLU, București, 1967.

II.2. În periodice

1. Adamovici, A., *Прекрасное время человечности/ Frumoasa povară a umanității* (traducerea noastră), în rev. „Neman”, nr.9, 1968.
2. Alexandru, Ioan, *Un mare scriitor*, în rev. „Luceafărul”, 2 aprilie, 1988.
3. Alexandrescu, Sorin, *O nouă poezie română în Moldova*, în rev. „Sud-Est”, nr. 1, 1997.
4. *Basarabia și România, un deceniu de integrare*, Anchetă printre scriitori, în rev. „Contrafort”, Nr.12 (98), decembrie, 2002.

5. Aninschii, L., *Un element esențial al prozei*, în rev. „Nistru”, nr. 4, 1959.
6. Apetroaie, Ion, *Literatura basarabească*, în rev. „Cronica”, nr. 18, 3 mai, 1991.
7. Bantoș, Alexandru, *Meandrele unui traiect lingvistic*, în rev. „Limba română”, nr.7-8 (169-170), 2009.
8. Bilețchi, Nicolae, *Debutul lui Ion Druță și impactul său asupra literaturii*, în rev. „Philologia”, LIII, septembrie-decembrie, 2011.
9. Bilețchi, Nicolae, *De unde vine Druță?* în ziar. „Literatura și Arta”, 23 octombrie, 1977.
10. Bilețchi, Nicolae, *Romanul basarabean între imperativele afirmării și restricțiile integrării*, în rev. „Metaliteratură”, nr. 1(13), 2006.
11. Botezatu, Eliza, *Marginalii la poezia unui an*, în rev. „Nistru”, nr. 3, 1985.
12. Botezatu, Eliza, *Noțiuni spațiale la Ion Druță*, în rev. „Basarabia”, nr.11, 1992.
13. Budagov, Ruben, *Cuvânt de salut*, în rev. „Limba română”, nr. 1, 1991.
14. Burlacu, Alexandru, *Druță și căruța națiunii*, în ziar. „Basarabia literară”, 7 septembrie, 2013.
15. Burlacu, Alexandru, *Ion Druță între Cervus Divinus și mârțoagă*, în rev. „Contrafort”, nr. 1-2, ianuarie-februarie, 2010.
16. Camus, Albert, *Artistul și timpul său*, în „România literară”, 1990, 1 noiembrie.
17. Cialmaev, V., *Традиции и современность/ Tradițiile și modernitatea* (traducerea noastră), în rev. „Правда” („Adevărul”), 7 august, 1968.
18. Cimpoi, Mihai, *Druță și-a pierdut până și simțul umorului*, în ziar. „Flux”, 7 septembrie, 1999.
19. Cimpoi, Mihai, *Meritele artistice ale lui Druță n-ar trebui confundate cu gravele lui rătăcirii*, în ziar. „Flux”, 2 septembrie, 1998.
20. Cimpoi, Mihai, *Sensul dialogului*, în ziar. „Glasul Bucovinei”, 5 octombrie, 1968.
21. Cimpoi, Mihai, *Univers artistic*, în rev. „Nistru”, nr. 6, 1965.
22. Ciobanu, Mircea V., *Ruperea Rânduielilor. Poezii generației '70*, în rev. „Jurnal de Chișinău”. 18 ianuarie, 2013.
23. Ciobanu, Mircea V., *Proza din Basarabia: evoluție sincopată*, în rev. „Sud-Est cultural”, nr.1-4, 2013.
24. Ciobanu, Mircea V., *Revista revistelor literare din Basarabia*, în rev. „Semn”, Anul XII, nr.2, 2009.
25. Ciobanu, Mircea V., *Scriitori basarabeni și critici români*, în ziarul „Timpul”, 23 aprilie 2011.
26. Ciobanu, Mircea V., *Scurt epistolar literar: Vasile Coroban către Ion Druță*, în „Revista literară”, nr. 2, Chișinău, 2021.
27. Ciobanu, Vitalie „Apostolul Pavel” în criză de identitate, în ziar. „Literatura și arta”, 10 februarie, 1994.
28. Ciobanu, Vitalie, *Gherila criticii tinere*, în rev. „Contrafort”, nr.1-2 (123-124), ianuarie – februarie, 2005.
29. Ciobanu, Vitalie, *Noua literatură din Basarabia – exigențe fertile* (cartea Mariei Șleahțișchi, *Cerc deschis. Literatura română din Basarabia în postcomunism*), în rev. „Contrafort”, 11-12 (169-170) noiembrie –decembrie, 2008
30. Ciocanu, Ion, *Poezia tânără: imperativul înnoirii continui*, în rev. „Nistru”, nr. 7, 1977.
31. Ciocanu, Ion, *Ion Druță*, în rev. „Limba română”, Ed. Specială *Literatura română din Republica Moldova* (scriitori incluși în programele de învățământ), nr. 5(35), 1997.

32. Ciubucciu, Vlad , *Os din os de stăpân de țară*, în rev. „Terra Moldaviae”, nr. 3, 1993.
33. Cîlț, Mariana, *Biserica Albă de Ion Druță. Relația dintre simbolistica titlului, motto și planurile romanului*, în rev. „Limba română”, nr. 4, Anul XXVII, 2017.
34. Chiper, Grigore, *Tranziție poetică în Basarabia la sfârșitul anilor '80*, în rev. „Intertext”, nr. 3-4, 2010.
35. Chiper, Grigore, *Poezia optzecistă basarabeană. Schimbare de paradigmă*, Ed. Tipo Moldova, Chișinău, 2013.
36. Cristea, Valeriu, *Clopotnița lui Ștefan cel Mare*, în ziar. „România literară”, nr. 23, 1992; în rev. „Basarabia”, nr. 5, februarie, 1993.
37. Cristea, Valeriu, *Judecăți și prejudecăți despre Ion Druță*, în „Literatorul”, nr. 5, 1995.
38. Cristea, Valeriu, *Purtând povara bunătății, dar și a răutății noastre*, în rev. „Basarabia”, nr. 6, 1993; în rev. „Literatorul”, nr. 24, 1992.
39. Cristea, Valeriu, *Un mare scriitor. Ion Druță*, în rev. „Basarabia”, nr. 11, 1992.
40. Codreanu, Theodor, *Ion Druță și memoria arheală*, în rev. „Revistă de lingvistică și știință literară”, nr.5-6, 2008.
41. Codreanu, Theodor, *Supraviețuirea memoriei*, în rev. „Luceafărul”, București, an. XXXI, nr. 22 (1359), 28 mai 1988.
42. Corbu, Haralambie, *Epopoea furnicii lui Ion Druță*, în „Săptămâna”, 4 aprilie, 2008.
43. Corbu, Haralambie, *Ion Druță: supremația demnității și istoria*, în ziar. „Săptămâna”, 31 iulie, 1998.
44. Corbu, Haralambie, *Focul din vatra părintească*, în ziar. „Moldova Suverană”, 3 septembrie, 2003.
45. Corbu, Haralambie, *Paradigma vieții în creația lui I. Druță*, scris la 14 aprilie 2001 și publicat în ziar. „Săptămâna”, 11 mai, 2001.
46. Coroban, Vasile, *Critică și bibliografie: Povara bunătății noastre*, în ziar. „Moldova Socialistă”, 14 noiembrie, 1968.
47. Cosma, Anton, *Scriitorul și misterul neamului*, în rev. „Limba română”, nr. 3-4, Chișinău, 1991.
48. Dabija, Nicolae, *Întoarcerea fiului risipitor de frumuseți*, în ziar. „Sfatul țării”, 5 februarie 1994.
49. Dăneanu, Z., *La noi în sat de Ion Druță*, în ziar. „Советская Молдавия” („Moldova Sovietică” tr.n.), 8 mai, 1953.
50. Dinescu, Viorel, *Rădăcina de foc: Grigore Vieru*, în ziar. „Literatura și arta”, 10 februarie, 2000.
51. Dinescu, Viorel, *Alexandru Donos: Scriitori martiri*, în ziar. „Literatura și arta”, 21 iulie, 2001.
52. Dinescu, Viorel, *Portretul unui Argonaut: scriitorul Valeriu Matei la 50 de ani*, în ziar. „Literatura și arta”, 26 martie, 2009.
53. Dinescu, Viorel, *Ionel cu cravată la gât: Epigramistul Ion Cuzuioc*, în ziar. „Literatura și arta”, 8 mai, 2003.
54. Dinescu, Viorel, *Un paznic al grădinii noastre: Mihai Cimpoi*, în ziar. „Literatura și arta”, 6 septembrie, 2012.
55. Diaconu, Mircea A. , *A fi intelectual înseamnă, azi, a avea principii, stil, caracter*. Interviu al revistei „Contrafort”, Nr. 1-2 (111-112), ianuarie- februarie, 2004.

56. Dobrovolischi, C.A., *Semnificația lui Bulgăre din dilogia lui Ion Druță „Balade din câmpie” și „Povara bunătății noastre”*, în *Материалы научной конференции профессорско-преподавательского состава Государственного Университета по итогам научно-исследовательской работы за 1968 год/ Materialele Conferinței Științifice a cadrelor didactice ale Universității de Stat din Moldova în baza rezultatelor activității de cercetare științifică din anul 1968* (traducerea noastră), Chișinău, 1968.
57. Dolgan, Mihail, *Fenomenul artistic Ion Druță în date necunoscute. Partea II-a*, în rev. „Academos”, nr. 1(12), februarie 2009.
58. Dolgan, Mihail, *Fenomenul artistic Ion Druță în viziunea coordonatorului*, în rev. „Revista de lingvistică și știință literară”, nr. 5–6, 2008.
59. Druță, Ion, *Discreditarea valorilor*, în ziar. „Moldova suverană”, 25 septembrie, Chișinău, 1993.
60. Druță, Ion, *Povara bunătății noastre*, în rev. „Nistru”, nr. 5, 1968.
61. *Ei au reabilitat literatura română din Basarabia*, în „Timpul.md”, 17 martie, 2010.
62. *Ion Druță, un semănătorism reformat*. Un interviu cu scriitorul Anatol Moraru, realizat de Vitalie Răileanu, în ziar. „Timpul”, 6 septembrie, 2013.
63. Farkaș, Jenö, *Interviu cu Laurențiu Ulici: O antologie pentru mileniul trei*, în „România km 0”, Baia Mare, nr.1-2, 2003.
64. *Fenomenul artistic Ion Druță în date necunoscute. Partea II*, în rev. „Akademos”, nr. 1 (12), februarie 2009.
65. Galaicu-Păun, Emilian, *Anul literar 1989*, în rev. „Tinerimea Moldovei”, Chișinău, 1990.
66. Galaicu-Păun, Emilian, *Poezia post-restart*, în ziar. „Literatura și arta”, Chișinău, 1990.
67. Galaicu-Păun, Emilian, *Poezia de după poezie*, în rev. „Dacia literară”, Chișinău, 1995.
68. Gârneț, Vasile, *Generația 80- schiță de portret*, în rev. „Contrafort”, Chișinău, 1994.
69. Ghilaș, Ana, *Relația psihologism-teatralitate în discursul narativ al lui Ion Druță*, în rev. „Arta”, nr.2 (AAV), Chișinău, 2019.
70. Goia, Vistian; Drăgătoiu, Ion, *Metodica predării limbii și literaturii române*, E.D.P., București, 1995.
71. Grati, Aliona, *Poezia optzecistă basarabeană în viziunea unui poet optzecist*, în rev. „Metaliteratura”, nr. 5-6, Chișinău, 2013.
72. Grati, Aliona, *Șaptezeciștii nu au fost niște poeți subversivi, subversivă rămâne orientarea lor* (Alexandru Burlacu, *Poeții și trandafirul*), în rev. „Contrafort”, nr. 3-4 (247-248), martie-aprilie, 2016.
73. Grigor, Andrei, *Asumând o povară*, în rev. „Literatorul”, nr. 20, 1992.
74. Hadârcă, Ion, *Balada marelui acuzat*, în ziar. „Sfatul țării”, 5 februarie 1994.
75. Jirmunski, V.M., *Гёте в русской литературе. Избр.мр.*, Ed. Nauka, Leningrad, 1981.
76. *Judecăți de valoare despre Ion Druță*, în rev. „Literatorul”, nr. 5, 1995.
77. *Literatura română din Basarabia prin vocile „actorilor” săi (dezbatere / masă rotundă / repertoriu analitic)*, în rev. „Contrafort”, Nr.10-11 (120-121), octombrie-noiembrie, 2004.
78. Leahu, Nicolae, *Fețele și măștile optzecismului în Basarabia*, în rev. „Semn”, nr.1, 1995.
79. Lupan, Silvia, *Receptarea critică a poeziei generației șaptezeciste*, în rev. „Philologia”, XLI, mai – august, 2018.

80. Mazilu, Gheorghe, *Sub semnul experimentului*, în rev. „Nistru”, nr. 2, 1990.
81. Mazilu, Gheorghe, *Onestitatea riscului permanent*, în *Creația lui Ion Druță*. Eseuri de Gheorghe Mazilu, Ed. Cartea Moldovei, Chișinău, 2003.
82. Mănuță, Dan, *Regionalismul literar basarabean: concept literar sau concept geopolitic*, în rev. „Limba română”, nr. 4-8, anul XI, Chișinău, 2001.
83. Mănuță, Dan, *Obsesii regionaliste*, în rev. „Convorbiri literare”, nr. 1, ianuarie, CXXXVII, 2003.
84. Mănuță, Dan, *Sacrul în lirica basarabeană*, în rev. „Limba română”, nr. 4-8, anul XI, Chișinău, 2001.
85. Moraru, Anatol, *Povara verbului mioritic sau balada personajului clonat*, în rev. „Contrafort”, ianuarie, 2003.
86. Moraru, Anatol, *Un scurt metraj fără final*, în „Noua revistă filologică”, Anul 1, nr. 1-2, 2010.
87. Negru, Gheorghe, *Scurt istoric al „pământeniei” studenților basarabeni din Dorpat (sf. sec. XIX – înc. sec. XX)*, în „Destin Românesc”, Revistă de istorie și cultură. Serie nouă. Chișinău, 2009, nr. 4.
88. *O aniversare în oglindă*, în rev. „Contrafort”, nr. 2 (100), februarie, 2003.
89. Ornea, Zigu, *Simboluri ale dăinuirii de neam*, în rev. „Basarabia”, nr. 2, 1993.
90. Ornea, Zigu, *Proza interbelică basarabeană*, în rev. „Basarabia”, nr. 11-12, 1997.
91. Popa, Nicolae, *Momentul poetic-90*, în „Supliment” la „Sfatul țării”, Chișinău, mai, 1991.
92. Popa, Nicolae, *Poezia ținută în poziție de drepți*, în ziar. „Literatura și arta”, 1988, nr. 2, 7 ianuarie.
93. Popa, Nicolae, *Starea prozei*, în rev. „Basarabia”, nr. 5-6.
94. *Postmodernismul-o nouă (veche) mișcare literară la sfârșitul secolului XX*, în „Contrafort”, nr. 9-11 (83-85) septembrie-noiembrie, 2001.
95. Rachieru, Adrian Dinu, *Valorile înfruntă dintele vremii*, în ziar. „Literatura și arta”, nr.25 (312), 1996.
96. Rusnac-Frăsineanu, Magdalena, *„Biserica Albă” de Ion Druță: Orânduirea lumii între cele două Ecaterine*, în rev. „Akademos”, nr. 4, Chișinău, 2016.
97. Răileanu, Vitalie, *Dimensiunea spirituală a „fenomenului Ion Druță”* (interviu cu Anatol Moraru), în rev. „Bibliopolis”, Vol. 49, nr. 3, 2013.
98. Sălcudeanu, Petru, *Clopotnița lui Ion Druță*, în rev. „România Literară”, nr. 39, 3 septembrie, 1988;
99. Sălcudeanu, Petre, *Clopotnița*, în rev. „Literatorul”, 5 iunie, 1992.
100. *Scrisoare deschisă către poetul Grigore Vieru*, în rev. „Contrafort”, nr. 9-10 (131-132), septembrie-octombrie, 2005.
101. *Scrisoarea lui Ivan Bodiul*, în ziar. „Moldova Socialistă” din 2 iunie, 1970.
102. Simuț, Ion, *Cântarea Basarabiei*, în rev. „România literară”, nr. 51-52, 21 decembrie, 2006.
103. Simuț, Ion, *Măr de ceartă la Chișinău*, în rev. „România literară”, nr. 45, anul XXXVIII, 16-22 noiembrie, 2005.
104. Simuț, Ion, *Regiunea Literară Autonomă Basarabia*, în rev. „România literară”, nr. 36, 2005.
105. Simuț, Ion, *Vârful ierarhiei în proza basarabeană*, în rev. „România literară”, nr. 20, 2005.

106. Stamatî-Ciurea, Constantin, *apud* Iurie Colesnic, *În culisele istoriei. Vânători basarabeni rămași în istorie*, în „Timpul.md”, 18 februarie, 2015.
107. Staver, Mihaela, *Donatori și donațiile anului 2016*, în rev. „Confluente bibliologice”, nr.1-2 (47-48), Bălți, 2017.
108. Strâmbeanu, Andrei, *Ion Druță și spiritul primar agresiv*, în ziar. „Luceafărul”, 10 septembrie, 1999.
109. Șleahțișchi, Maria, *Imaginea Basarabiei creștine între cele două Ecaterine în romanul „Biserica Albă” de Ion Druță*, în rev. „Metaliteratură”, nr. 2, Chișinău, 2016.
110. Șleahțișchi, Maria, *Publicistica lui Ion Druță sub semnul manipulării*, în rev. „Contrafort”, nr.9-10 (95-96), 2002.
111. Șleahțișchi, Maria, *Reflexe ale integrării: Presa literară din Basarabia*, în rev. „Simetrii”, nr. 1-2, 2007.
112. Țurcanu, Andrei, *Fenomenul șaizecist: prefigurarea literară a semnelor de identitate*, în rev. „Akademos”, nr. 1, 2015.
113. Țurcanu, Andrei, *Fenomenul șaizecist: forme de creativitate în luptă cu inerția dogmei (II)*, în rev. „Akademos”, nr. 2, 2015.
114. Vieru, Grigore, *Despre falsa elită și bietul catâr*, în ziar. „Literatura și arta”, nr. 34, 25 august, 2005.
115. Grigore Vieru, *Meșterul*, în ziar. „Flux”, 2 septembrie, 1998; în rev. „Glasul Națiunii”, 13 decembrie, 2007.
116. Vasilache, Vasile, *Seniorul*, în ziar. „Flux”, 2 septembrie, 1998.
117. Voncu, Răzvan, *Nici depozit, nici manifest*, în rev. „Convorbiri literare”, nr. 44, 2010.
118. Voncu, Răzvan, *Scriitor român în Basarabia: cazul Dumitru Matcovschi*, în rev. „România literară”, nr. 47, 2014.
119. Ulici, Laurențiu, *Serafim Saka – un scriitor de azi*, în ziarul „Literatura și arta”, nr.11 (3107), 17 martie, 2005.

III. Dicționare, enciclopedii și istorii literare

1. Alexiu, Lucian, *Dicționarul General al literaturii Române*, Volumul II, C-D, Coordonator Eugen Simion, Ed. Univers enciclopedic, București, 2004.
2. Anghelescu, Mircea, *Dicționarul esențial al scriitorilor români*, coordonatori: Mircea Zăciu, Aurel Papahagi, Aurel Sasu, Ed. Albatros, București, 2000.
3. Călinescu, George, *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, Ed. Minerva, București, 1982.
4. Cimpoi, Mihai, *Istoria literaturii române din Basarabia*, Ed. Litera, Chișinău, 2003.
5. Cimpoi, Mihai, *O istorie deschisă a literaturii române*, Ed. Arc, Chișinău, 2006.
6. Cimpoi, Mihai, *O istorie deschisă a literaturii române din Basarabia*, Ed. Arc, Chișinău, 1996.
7. Cimpoi, Mihai, *O istorie deschisă a literaturii române din Basarabia*, Ediția a II-a revăzută și adăugită, Ed. Arc, Chișinău, 1997.
8. Cimpoi, Mihai, *O istorie deschisă a literaturii române din Basarabia*, Ediția a III-a revăzută și adăugită, Editura Fundației Culturale Române, București, 2002.

9. Ciocanu, Anatol; Nazar, Valeriu; Colesnic, Iurie, *Dicționarul scriitorilor români din Basarabia. 1812-2006*, Ed. Prut Internațional, Chișinău, 2007.
10. Crăciun, Boris, *Istoria ilustrată a românilor: de la origini până în prezent: album istoric pentru copii și tineret*, Ed. Porțile Orientului & Casa Școlilor, Iași, 1998.
11. Crăciun, Gheorghe, *Istoria didactică a literaturii române*, Ed. Magister, Chișinău, 1997.
12. Crăciun, Gheorghe, *Istoria literaturii române: pentru elevi și profesori*, Ed. Cartier, Chișinău, 2004.
13. Cupcea-Josu, A., *Enciclopedia sovietică moldovenească*, Chișinău, 1972.
14. Cupcea-Josu, A., *Советская Молдавия: краткая энциклопедия / Moldova sovietică: o scurtă enciclopedie* (traducerea noastră), Chișinău, 1982.
15. *Dicționarul de personaje literare*, coordonatori Constanța Bărboi și Iustina Itu, Ed. Orient latin - Universitas, Brașov - Chișinău, 1993.
16. *Dicționarul esențial al scriitorilor români*, Coordonatori: Mircea Zăciu, Aurel Papahagi, Aurel Sasu, Ed. Albatros, București, 2000.
17. *Dicționarul general al literaturii române*, Vol. II, C-D, Ed. Univers enciclopedic, București, 2004.
18. *Istoria literaturii moldovenești*, Vol. III, Partea 1, Ed. Știința, Chișinău, 1990.
19. *Istoria didactică a literaturii române*, coordonator Gheorghe Crăciun, Ed. Magister, Chișinău, 1997.
20. *Literatura și arta Moldovei: enciclopedie*, Redacția Principală a Enciclopediei Sovietice Moldovenești, Chișinău, 1985.
21. *Literatura română: dicționar-antologie de istorie și teorie literară*, coordonator Iurie Colesnic, alcătuitor Lora Bucătaru, Ed. Museum, Chișinău, 2000.
22. Lovinescu, Eugen, *Istoria literaturii române contemporane. Mutația valorilor. Concluzii*. Vol. IV, Tip. „Cartea de aur”, București, 1929.
23. Manolescu, Nicolae, *Istoria critică a literaturii române*, Ed. Paralela 45, Pitești, 2008.
24. *Mica enciclopedie ilustrată a scriitorilor din Republica Moldova*, alcătuitori Vlad Zbârțciog, Mihai Cimpoi, Anatol Vidrașcu, Vladimir Zmeev, Ed. Litera internațional, București, 2005.
25. Micu, Dumitru, *Istoria literaturii române de la creația populară la postmodernism*, Ed. Saeculum, București, 2000.
26. Micu, Dumitru, *Literatura română în secolul al XX-lea*, Ed. Fundației Culturale Române, București, 2000.
27. Micu, Dumitru, *Scurtă istorie a literaturii române*, Vol.3: Perioada contemporană. Proza, Ed. Iriana, București, 1996.
28. Negoșescu, Ion, *Istoria literaturii române*. Vol. I, Ed. Minerva, București, 1991.
29. Popa Marian, *Istoria literaturii române de azi pe mâine*. Ed. Semne, București, 2009.
30. Revenco, F., Țurcanu, E., *Dicționar de personaje literare*, Ed. Tipografia Centrală, Chișinău, 2007.
31. Rotaru, Ion, *O istorie a literaturii române*. Vol. 5, Ed. Porto-Franco, Galați, 1994.
32. Rotaru, Ion, *O istorie a literaturii române*, Vol. 6, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 2001.
33. Rotaru, Ion, *O istorie a literaturii române de la origini până în prezent*, Ed. Dacoromână, București, 2009.
34. Stati, Vasile, *Istoria Moldovei în date*, Ed. Cartea Moldovei, Chișinău, 2007.

35. Ștefănescu, Alex, *Istoria literaturii române contemporane: 1941 – 2000*, Ed. Mașina de scris, București, 2005.
36. Țau, Elena, *Exerciții de identitate: Culegere de studii și articole*, Ed. Notograf Prim, Chișinău, 2015.
37. *Большая Советская Энциклопедия / Marea Enciclopedie Sovietică* (traducerea noastră), 8 Vol., Ed. *Советская энциклопедия/ Enciclopedia sovietică* (traducerea noastră), Moscova, 1972.
38. *Очерки истории Молдавской Советской литературы / Eseuri despre istoria literaturii sovietice moldovenești* (traducerea noastră), Изд. Академии наук СССР/ Ed Academiei de Științe URSS; Moscova, 1963.

IV. Bibliografie critică de specialitate

1. Agache, Catinca, *Ion Druță și matricea stilistică românească*, în *Fenomenul artistic Ion Druță*, Ed. Tipografia Centrală, Chișinău, 2008.
2. Alexandru, Ioan, *Leonida Lari*, în Leonida Lari, *Dulcele foc*, Ed. Univers, Chișinău, 1991.
3. Alexandru, Ioan, *Un mare scriitor*, în *Fenomenul artistic Ion Druță*, Ed. Tipografia Centrală, Chișinău, 2008.
4. *Analize și sinteze critice*, Ed. Elan Poligraf, Chișinău, 2007.
5. Bălăiță, George, *George Bălăiță către Ion Druță*, în *Fenomenul artistic Ion Druță*, Ed. Tipografia Centrală, Chișinău, 2008.
6. Bilețchi, Nicolae, *De unde vine Druță?*, în Nicolae Bilețchi, *Analize și sinteze critice*, Ed. Elan Poligraf, Chișinău, 2007.
1. Bilețchi, Nicolae, *Opera lui Ion Druță în contextul curentelor artistice ale timpului*, în *Literatura română postbelică. Integrări, valorificări, reconsiderări*, coordonator Mihail Dolgan, Ed. Tipografia Centrală, Chișinău, 1998.
7. Bilețchi, Nicolae, *Receptarea fenomenului literar basarabean și bucovinean de către cititorul român din dreapta Prutului*, în Nicolae Bilețchi, *Analize și sinteze critice*, Ed. Elan Poligraf, Chișinău, 2007.
8. Bilețchi, Nicolae, *Resurecția unui model demodat*, în Nicolae Bilețchi *Analize și sinteze critice*, Ed. Elan Poligraf, Chișinău, 2007.
9. Bilețchi, Nicolae, *Romanul basarabean între imperativele afirmării și restricțiile integrării*, în Nicolae Bilețchi, *Analize și sinteze critice* Ed. Elan Poligraf, Chișinău, 2007.
10. Bilețchi, Nicolae, *Scriitorul și curentul literar*, în *Orientări artistice și stilistice în literatura contemporană*. Vol. 1, Ed. CEP USM, Chișinău, 2003.
11. Bilețchi, Nicolae, *Socialul în literatură: avataruri și adevăruri*, în Nicolae Bilețchi, *Analize și sinteze critice*, Ed. Elan Poligraf, Chișinău, 2007.
12. Bilețchi, Nicolae, *Timpul și spațiul în viziunea artistică a lui Ion Druță*, în Nicolae Bilețchi, *Analize și sinteze critice*, Ed. Elan Poligraf, Chișinău, 2007.
13. Botezatu, Eliza, *Al nostru și al tuturor*, în *Fenomenul artistic Ion Druță*, coord. Mihail Dolgan, Ed. Tipografia Centrală, Chișinău, 2008.

14. Botezatu, Eliza, „*Toiagul păstoriei*” în contextul întregii opere druțiene, în *Orientări artistice și stilistice în literatura contemporană*, Vol. II, coord. Mihail Dolgan, Ed. CE USM, Chișinău, 2003.
15. Bruchis, Michael, *Scrierile lui Ion Druță în contextul social-politic al epocii*, în *Fenomenul artistic Ion Druță*, Ed. Tipografia Centrală, Chișinău, 2008.
16. Butnaru, Tatiana, *Opera lui Ion Druță sub semnul mitologiei autohtone*, în *Fenomenul artistic Ion Druță*, Ed. Tipografia Centrală, Chișinău, 2008.
17. Burlacu, Alexandru, *Poetica lui Vasile Romanciuc*, în *Probleme ale Științelor Socioumanistice și Modernizării Învățământului*, Chișinău, 2014.
18. Chiper, Grigore, *Proza scurtă. Între diletantism și profesionalism*, în *O istorie critică a literaturii din Basarabia*. Ed. Știința-Arc, Chișinău, 2004.
19. Cimpoi, Mihai, *Dimensiunile epicului*, în Mihai Cimpoi *Alte disocieri*, Chișinău, 1971.
20. Cimpoi, Mihai, *Exilul basarabean ca exil interior*, în *O istorie deschisă a literaturii române din Basarabia*, Ed. Fundației Culturale Române, București, 2002.
21. Cimpoi, Mihai, *Copilul basarabean ca homo ludens*, în *Bucurii pentru copii. Poeți contemporani în Basarabia*. Ed. Bibliotheca, Cartidact, Târgoviște, Chișinău, 2010.
22. Cimpoi, Mihai, *Drumurile întrerupte ale romanului basarabean*, în *O istorie critică a literaturii din Basarabia*. Cuvânt înainte de Eugen Simion, Ed. Știința- Arc, Chișinău, 2004.
23. Cimpoi, Mihai, *Literatura basarabeană: caractere esențiale*, în *O istorie deschisă a literaturii române din Basarabia*, Ediția a III-a revăzută și adăugită, Editura Fundației Culturale Române, București, 2002.
24. Cimpoi, Mihai, *Opera lui Ion Druță în perspectivă estetică*, în *Fenomenul artistic Ion Druță*, Ed. Tipografia centrală, Chișinău, 2008.
25. Cimpoi, Mihai, *Panorama literaturii române postbelice din Republica Moldova*, în *Literatura română postbelică. Integrări, valorificări, reconsiderări*. Manual-studii (coordonator, redactor responsabil Mihail Dolgan), Ed. Tipografia Centrală, Chișinău, 1998.
26. Cimpoi, Mihai, *Pe unda harului artistic*, în Mihai Cimpoi, *Creația lui Ion Druță în școală*. Chișinău: Lumina, 1986.
27. Cimpoi, Mihai, *Singuri sub semnul exilului*, în *Literatura română postbelică. Integrări. Valorificări. Reconsiderări*. Coordonator Mihail Dolgan, Ed. Tipografia Centrală, Chișinău, 1998.
28. Cibotaru, Mihail Gheorghe, *În pomul cu rod mereu se aruncă cu piatra*, în *Fenomenul artistic Ion Druță*, coord. Mihail Dolgan, Ed. Tipografia Centrală, Chișinău, 2008.
29. Ciocanu, Ion, *Cenzura a afectat întregul proces literar*, în *Fenomenul artistic Ion Druță*, Ed. Tipografia Centrală, Chișinău, 2008.
30. Ciocanu, Ion, *Încă o dată despre acele amare „Frunze de dor”*, în *Nevoia de vase comunicante sau cartea între scriitor și cititor*, Ed. Phoenix, Chișinău, 2006.
31. Ciocanu, Ion, *În Republica Moldova cultura se află într-un cumplit impas*, în Alexandru Bantoș, *Retrospectiva necesară*, Ed. Casa Limbii Române, Chișinău, 2007.
32. Ciocanu, Ion, *Harul autenticității*, în Ion Ciocanu, *Dreptul la Critică*, Ed. Hyperion, Chișinău, 1990.
33. Ciocanu, Ion, *Harul autenticității*, în *Druțiana*, Ed. Literatura Artistică, Chișinău, 1990.

34. Ciobanu, Maria; Dorina Negriu, *Dicționar de motive și simboluri literare*, Ed. Tipogr. „Prag 3” SRL, Chișinău, 2010.
35. Ciobanu, Mircea V., *Metamorfozele poeziei. Caruselul basarabean*, în *Deziluziile necesare*, Ed. Arc, Chișinău, 2012.
36. Ciobanu, Mircea V., *Proza din Basarabia: o evoluție sincopată*, în Ciobanu, Mircea V., *Deziluziile necesare*, Ed. Arc, Chișinău, 2014.
37. Chiper, Grigore, *Proza scurtă. Între diletantism și profesionalism*, în *O istorie critică a literaturii din Basarabia*, Ed. Știința-Arc, Chișinău, 2004.
38. Codreanu, Theodor, *Ion Druță - „un caz de sfâșiere” a conștiinței*, în *Basarabia sau drama sfâșierii*, Ed. Pax Aura Mundi, Galați, 2004.
39. Codreanu, Theodor, *Ion Druță și memoria arheală*, în *Fenomenul artistic Ion Druță*, coord. Mihail Dolgan, Ed. Tipografia Centrală, Chișinău, 2008.
40. Corcinschi, Nina, *Ochiul al treilea-program estetic al unei generații*, în *Poetul ca apostol. Nicolae Dabija-65. Eseuri. Referințe critice*. Coordonare și argument Mihai Cimpoi, Ed. Baștina-Radog, Chișinău, 2013.
41. Corbu, Haralambie, *Ion Druță: supremația demnității și istoria*, în *Fața ascunsă a cuvântului: Studii și eseuri literare*, Ed. Cartea Moldovei, Chișinău, 2007; în *Fenomenul artistic Ion Druță*, coord. Mihail Dolgan, Ed. Tipografia Centrală, Chișinău, 2008.
42. Corbu, Haralambie, *Osânda și răsplata cuvântului*, în *Aspecte ale creației lui Ion Druță*, coordonată de Mihail Dolgan și Haralambie Corbu, Ed. Știința, Chișinău, 1990.
43. Corbu, Haralambie, *Scriitorul Ion Druță în mediul academic al oamenilor de știință*, în *Fenomenul artistic Ion Druță*, coordonator Mihail Dolgan, Ed. Tipografia Centrală, Chișinău, 2008.
44. Corbu, Haralambie, *Timpurile se schimbă, valorile rămân*, în *Fața ascunsă a cuvântului: Studii și eseuri literare*, Ed. Cartea Moldovei, Chișinău, 2007.
45. Corcodel, Rodica, *Reanimarea istoriei în „Biserica Albă”. Tehnici narative*, în *Fenomenul artistic Ion Druță*, coord. Mihail Dolgan, Ed. Tipografia Centrală, Chișinău, 2008.
46. Coroban, Vasile, *Miracolul poetic și eroi exponențiali în nuvelistica și romanele lui Ion Druță*, în *Fenomenul artistic Ion Druță*, coord. Mihail Dolgan, Ed. Tipografia Centrală, Chișinău, 2008.
47. Coroban, Vasile, *Procedee de prezentare a eroului în roman*, în Vasile Coroban, *Eroul contemporan în literatura sovietică moldovenească*, Chișinău, 1972.
48. Coroban, Vasile, *Scrisoare adresată lui Ion Druță, 3 martie 1975*, în *Fenomenul artistic Ion Druță*, coord. Mihail Dolgan, Ed. Tipografia Centrală, 2008.
49. Cosma, Anton, *Omul și personajul lui Ion Druță*, în *Fenomenul artistic Ion Druță*, Ed. Tipografia Centrală, Chișinău, 2008.
50. Cosma, Anton, *Scriitorul și misterul neamului*, în *Romanul românesc contemporan*, Ed. Presa Universitară Clujeană, 1998; în *Opera lui Ion Druță: univers artistic, spiritual și filosofic*. Vol I, Coordonator, redactor științific Mihai Dolgan, Ed. Centrul editorial Poligrafic al USM, 2004.
51. Cristea, Valeriu, *Purtând povara bunătații, dar și a răutății noastre*, în *Opera lui Ion Druță: univers artistic, spiritual și filosofic*. Vol I, Coordonator, redactor științific Mihai Dolgan, Ed. Centrul editorial Poligrafic al USM, 2004.

52. Cristea, Valeriu, *Un sat mai puternic decât istoria: Ciutura*, în *Fenomenul artistic Ion Druță*, Ed. Tipografia Centrală, Chișinău, 2008.
53. Cristei, Tamara; Ghicov, Adrian; Cosovan, Olga; Cartaleanu, Tatiana, *Limba și literatura română*, Manual pentru clasa a XII-a, Ed. Cartdidact, Chișinău, 2015.
54. Dedkov, Igor, *Poezia adevărurilor simple și tămăduitoare*, în *Fenomenul artistic Ion Druță*, coord. Mihail Dolgan, Ed. Tipografia Centrală, Chișinău, 2008.
55. Dolgan, Mihail, *Cuvântul și duhul trăiesc prin credință*, în *Fenomenul artistic Ion Druță*. Ed. Tipografia Centrală, Chișinău, 2008.
56. Dolgan, Mihail, *Creația lui Ion Druță din perspectiva „operei deschise”*, în *Fenomenul artistic Ion Druță*, Ed. Tipografia Centrală, Chișinău, 2008.
57. Dolgan, Mihail, *Ion Druță din perspectiva poeziei operei deschise*, în Mihail Dolgan, *Opera lui Ion Druță: univers artistic, spiritual, filozofic*, Ed. CEP USM, Chișinău, 2004.
58. Dolgan, Mihail, *În loc de argument*, în *Literatura română postbelică. Integrări, valorificări, reconsiderări*, Ed. Tipografia Centrală, Chișinău, 1998.
59. Dolgan, Mihail, *Poeticul – principiu artistic capital al esteticii druțiene*, în *Fenomenul artistic Ion Druță*, Ed. Tipografia Centrală, Chișinău, 2008.
60. Dolgan, Mihail, *Sursele lirismului druțian: Stilistica discursului*, în *Fenomenul artistic Ion Druță*, Ed. Tipografia Centrală, Chișinău, 2008.
61. Dolgan, Mihail, *Umorul lui Ion Druță: între umorul crengian și cel cehovian*, în *Opera lui Ion Druță: univers artistic, spiritual, filozofic*, Vol. II, Ed. CEP USM, Chișinău, 2004.
62. Donos, Alexandru, *Ion Druță despre destinul limbii literare*, în *Fenomenul artistic Ion Druță*, Ed. Tipografia Centrală, Chișinău, 2008.
63. Domnițeanu, Aurelia, *„Examenul integrării” literaturii din Basarabia sau sincronizarea literaturii de pe cele două maluri ale Prutului*, în *Postmodernismul în Basarabia*. Tip. Opanis, Galați, 2017.
64. Druță, Ion, *Iarna amintirilor*, prefață la romanul *Povara bunătății noastre* de Ion Druță, Ediția a VII-a, definitivă, Ed. Cartier, Chișinău, 2012.
65. Micu, Dumitru, *Proza românească în Basarabia, nordul Bucovinei și spațiul iugoslav*, în *Istoria literaturii române de la creația populară la postmodernism*, Ed. Saeculum I.O., București, 2000.
66. Galaicu-Păun, Emilian, *Anul '68 – o primăvară pragheză a literaturii române din Basarabia*, în *Poezia de după poezie. Ultimul deceniu*, Ed. Cartier, Chișinău, 1999.
67. Galaicu-Păun, Emilian, *Poezia de după poezie*, în *Eseuri, critică literară*. Colecția *Literatura din Basarabia în secolul XX*, Ed. Știința, Arc, Chișinău, 2004.
68. Gavrilov, Anatol, *Măiestria sugestiei psihologice la Ion Druță*, în *Opera lui Ion Druță: univers artistic, spiritual, filozofic*, Vol. II, Ed. CEP USM, Chișinău, 2004.
69. Ghilaș, Ana, *Starea de rugăciune în romanul „Biserica Albă” de Ion Druță*, în *Fenomenul artistic Ion Druță*, coord. Mihail Dolgan, Ed. Tipografia Centrală, Chișinău, 2008.
70. Ghilaș, Ana, *Motive și simboluri creștine în romanele lui Ion Druță*, în *Opera lui Ion Druță: univers artistic, spiritual, filozofic*, coordonare și întocmire de Mihail Dolgan, Ed. CEP, USM, Chișinău, 2004.

71. Ghilaș, Ana, *Valoarea artistică a psalmilor în romanul „Biserica Albă” de Ion Druță*, în *Receptarea Sfintei Scripturi: între filologie, hermeneutică și traductologie*. Lucrările Simpozionului Național „Explorări în tradiția biblică românească și europeană”, Iași, 28-29 octombrie 2010, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2011.
72. Grosu, Lidia, *Motivul dorului în romanul „Frunze de dor” de Ion Druță*, în *Fenomenul artistic Ion Druță*, coord. Mihail Dolgan, Ed. Tipografia Centrală, Chișinău, 2008.
73. Heitmann, Klauss, *Proza lui Ion Druță – punc de vârful al inspirației lirice*, în *Fenomenul artistic Ion Druță*, coord. Mihail Dolgan, Ed. Tipografia Centrală, Chișinău, 2008.
74. Heitmann, Klauss, *Un nou portret al lui Ion Druță pentru o nouă enciclopedie germană*, în *Fenomenul artistic Ion Druță*, Ed. Tipografia Centrală, Chișinău, 2008.
75. Hitchins, Keith, *Istorie și identitate în romanele lui Ion Druță*, în *Identitatea culturală românească în contextul integrării europene*, Iași, 2006.
76. Hitchins, Keith, *Istorie și identitate în romanele lui Ion Druță*, în *Fenomenul artistic Ion Druță*, coord. Mihail Dolgan, Ed. Tipografia Centrală, Chișinău, 2008.
77. Hropotinschi, Andrei, *Biserica Albă*, în *Problema vieții și a creației de Andrei Hropotinschi*, Ed. Literatura artistică, Chișinău, 1988.
78. Leahu, Nicolae, *Fețele și măștile optzecismului în Moldova*, în *Literatura română postbelică. Integrări, revalorificări, reconsiderări*, coordonator Mihail Dolgan, Ed. Tipografia Centrală, Chișinău, 1998.
79. Leahu, Nicolae, *Poezia basarabenilor de la refacere la (pre)facere*, în *O istorie critică a literaturii din Basarabia*, Cuvânt înainte de Eugen Simion, Î.E.P. Știința, Ed. Arc, Chișinău, 2004.
80. Lungu, Eugen, *Prefață la Ion Druță, Clopotnița*, Ed. Cartier popular, Chișinău, 2014.
81. Mazilu, Gheorghe, *Culmi ale revelației artistice*, în *Creația lui Ion Druță. Eseuri de Gheorghe Mazilu*, Ed. Cartea Moldovei, Chișinău, 2003
82. Mazilu, Gheorghe, *Epoca lui Ion Druță*, în *Fenomenul artistic Ion Druță*. Ed. Tipografia Centrală, Chișinău, 2008.
83. Mazilu, Gheoghe, *Druță n-a plecat niciodată de acasă (Ilie Teleșcu în dialog cu Gheoghe Mazilu)*, în Mazilu, Gheorghe, *Creația lui Ion Druță. Eseuri*, Ed. Cartea Moldovei, Chișinău, 2003.
84. Meniuc, George *Apud Academicianul Ion Druță: prozatorul, dramaturgul, eseistul: biobibliografie*, Coordonator, redactor științific Mihail Dolgan, Ed. Tipografia Centrală, Chișinău, 2008.
85. Micu, Dumitru, *Poezia românească basarabeană*, în *Istoria literaturii române e la creația populară la postmodernism*, Ed. Saeculum I.O, București, 2000.
86. Micu, Dumitru, *Realism clasic și deschideri transrealiste*, în *Opera lui Ion Druță: univers artistic, spiritual, filozofic*. Vol II, Ed. Centrul editorial poligrafical USM, Chișinău, 2004.
87. Mincu, Marin, *Un samurai basarabean*, în *Poezia română actuală. De la Adela Greceanu la Leonid Dimov. O antologie comentată*, Ed. Pontica, Constanța, 1998.
88. Moraru, Anatol, *„Frunze de dor” - o poveste de dragoste fără final*, în Anatol Moraru, *Ion Druță. Opera epică și dramatică*. Pentru elevi, studenți, profesori, Ed. Arc, Chișinău, 2010.

89. Moraru, Anatol, *Poezia ca formă de rezistență la teroarea istoriei*, în *Literatura română postbelică. Integrări, valorificări, reconsiderări*, coordonator Mihail Dolgan, Ed. Tipografia Centrală, Chișinău, 1998.
90. Ornea, Zigu, *Simboluri ale dăinuirii de neam*, în *Opera lui Ion Druță: univers artistic, spiritual și filosofic*. Vol I, Coordonator, redactor științific Mihai Dolgan, Ed. Centrul editorial Poligrafic al USM, 2004.
91. Plămădeală, Ana-Maria, *Dimensiuni cinematografice ale operei lui Ion Druță*, în *Fenomenul artistic Ion Druță*, coord. Mihail Dolgan, Ed. Tipografia Centrală, Chișinău, 2008.
92. *Poziția lui Ion Druță în problema limbii române* (Fragment din eseul *Răscrucea celor proști*), în *Fenomenul artistic Ion Druță*, Ed. Tipografia centrală, Chișinău, 2008
93. Rad, Ilie, *Ion Druță, unul dintre cei mai mari scriitori români din a doua jumătate a sec. XX*, în *Opera lui Ion Druță: univers artistic, spiritual, filozofic*, Ed. Centrul editorial poligrafical USM, Chișinău, 2004.
94. Roșca, Timofei, *Taina ca principiu de creație*, în *Fenomenul artistic Ion Druță*, coord. Mihail Dolgan, Ed. Tipografia Centrală, Chișinău, 2008.
95. Rotaru, Ion, *Creația lui Ion Druță în timp, spațiu și istorie*, în *Fenomenul artistic Ion Druță*, Ed. Tipografia Centrală, Chișinău, 2008.
96. Rotaru, Ion, *Ion Druță, cel mai de seamă prozator al basarabenilor de azi*, în *Ion Druță, Opere*, Vol. I, Ed. Cartea Moldovei, Chișinău, 2008.
97. *Scriitorii Moldovei în lectura copiilor și a adolescenților*, Ed. Universitas, Chișinău, 1994.
98. *Secvențe de la serata omagilă de la 2 septembrie 1988 la Casa scriitorilor în cadrul clubului Museum*, consemnare Mihai Papuc, în *Druțiana*, Ed. Literatura artistică, Chișinău, 1990.
99. Senic, Valeriu, *Corelația „general-uman, general-sovietic și național” în caracterele romanului moldovenesc contemporan*, în Valeriu Senic, *Internaționalul și naționalul în romanul moldovenesc contemporan*. Chișinău, 1973.
100. Simion, Eugen, *O capodoperă*, prefață la *Moromeții*, Vol. I, București, 1998.
101. Simion, Eugen, *Cuvânt înainte la O istorie critică a literaturii din Basarabia*. Ed. Arc, Chișinău, 2004.
102. Simuț, Ion, *Cântarea Basarabiei*, în *Fenomenul artistic Ion Druță*, coord. Mihail Dolgan, Ed. Tipografia Centrală, Chișinău, 2008.
103. Sorescu, Marin, *Prefață*, în Leonida Lari, *Lira și păianjenul*, Ed. Hyperion, Chișinău, 1992.
104. Șleahțișchi, Maria, *Literatura pentru copii: între inocența și nostalgia jocului*, în *O istorie critică a literaturii din Basarabia*, Ed. Știința, Chișinău, 2004.
105. Tăbăcaru, Dumitru, *O ciură de băutură amară*, în *Fenomenul artistic Ion Druță*, Ed. Tipografia centrală, Chișinău, 2008.
106. Tudorel, Urian *apud* Domnițeanu, Aurelia, *Postmodernismul în Basarabia*. Galați, 2017.
107. Țau, Elena, *Arta compoziției în proza lui Ion Druță*, în Țau, Elena, *Exerciții de identitate: Culegere de studii și articole*, Ed. Notograf Prim, Chișinău, 2015.
108. Țurcanu, Andrei, *Prefață* la volumul *Abia tangibilul* de Grigore Chipere, Ed. Literatura Artistică, Chișinău, 1990.
109. Țurcanu, Lucia, *Poezia contemporană din Basarabia. Generații și paradigme*, în *Poeți basarabeni contemporani*, Ed. Știința, Chișinău, 2016.

110. Ornea, Zigu, *Simboluri ale dăinuirii de neam*, în *Opera lui Ion Druță: univers artistic, spiritual, filozofic*. Vol. II, Coordonator, coautor și redactor științific Mihail Dolgan, Ed. CEP USM, Chișinău, 2004.
111. *Un episod mai puțin cunoscut din viața lui Ion Druță* (I.I.Bodiul atacând romanul „Povara bunătății noastre” de Ion Druță), în *Fenomenul artistic Ion Druță*, coord. Mihail Dolgan, Ed. Tipografia Centrală, Chișinău, 2008.
112. Vianu, Tudor, *Observații asupra metaforei poetice*, în Vianu, Tudor, *Studii de stilistică*, București, 1968.
113. Vieru, Grigore, *Limba română, oastea noastră națională*, în *Limba română este patria mea*, Studii, comunicări, documente, Ed. Casa limbii române, Chișinău, 2007.
114. Vieru, Grigore, *O tulburătoare baladă modernă*, în *Fenomenul artistic Ion Druță*, coord. Mihail Dolgan, Ed. Tipografia Centrală, Chișinău, 2008.

V. Studii proprii

1. Luchianciuc, Natalia, *Unele considerații privind integrarea literaturii basarabene în ansamblul creației literare românești*, în Conferința Științifică Internațională *Perspectivile și Problemele Intergrării în Spațiul European al Cercetării și Educației*, 7 iunie, 2016, Tipogr. Centrografic, Vol. II, Cahul, 2016.
2. Luchianciuc, Natalia, *Considerații critice privind receptarea creației vierene în spațiul cultural românesc*, în *Buletinul Științific al Universității de Stat B. P. Hasdeu din Cahul, Seria Științe Umanistice*, Nr. 1 (3), Cahul, 2016.
3. Luchianciuc, Natalia, *Perspectivă și orientări ale receptării literaturii române din Basarabia în spațiul cultural românesc*, în *Buletinul Științific al Universității de Stat B. P. Hasdeu din Cahul, Seria Științe Umanistice*, Nr. 1 (5), Cahul, 2017.
4. Luchianciuc, Natalia, *Prezența literaturii române din Basarabia în „spațiul cultural comun”*, în *Buletinul Științific al Universității de Stat B. P. Hasdeu din Cahul, Seria Științe Umanistice*, Nr. 2 (6), Cahul, 2017.
5. Luchianciuc, Natalia, *Repere identitare în discursul literar postbelic din Basarabia*, în Conferința Științifică Internațională *Perspectivile și Problemele Intergrării în Spațiul European al Cercetării și Educației*, 7 iunie, 2017, Vol. II. Tipogr. Centrografic, Cahul, 2017.
6. Luchianciuc, Natalia; Fuciji, Marianna, *The Reception Odyssey of the Bessarabian Brilliant Writer B.P. Hasdeu in the Romanian Cultural Area*, în volumul Conferinței-omagiu „Bogdan Petriceicu Hasdeu: Patrie, Onoare și Știință”, Tipogr. Centrografic, Cahul, 2018.
7. Luchianciuc, Natalia, *Prefață*, în volumul Conferinței-omagiu „Bogdan Petriceicu Hasdeu: Patrie, Onoare și Știință”, Tipogr. Centrografic, Cahul, 2018.
8. Luchianciuc, Natalia, *O perspectivă imagologică privind Basarabia și basarabeanul în creația drușiană*, în Conferința Științifică Internațională *Perspectivile și Problemele Intergrării în Spațiul European al Cercetării și Educației*, 7 iunie, 2018, Vol. II, Universitatea de Stat „B. P. Hasdeu”, Tipogr. Centrografic, Cahul, 2018.
9. Luchianciuc, Natalia, *Presa literară basarabeană – un factor important în refacerea dialogului intercultural între literaturile de pe cele două maluri ale Prutului în contextul socio-cultural*

postbelic, în *Buletinul Științific al Universității de Stat B. P. Hasdeu din Cahul, Seria Științe Umanistice*, Nr. 2 (8), Cahul, 2018.

10. Luchianciuc, Natalia, *Imagologia, direcție de cercetare prioritară pentru secolul XXI*, în *Materialele Conferinței Științifico-Practice Provocări și oportunități în educație*. 26-27 martie 2018, Tipogr. Centrogafic, Cahul, 2018.

11. Luchianciuc, Natalia, *Receptarea creației druțiene în spațiul cultural românesc*, în *Anatol Ciobanu – omul cetății limba română. În memoriam: 85 de ani de la naștere*. Materialele simpozionului științific internațional, 17 mai 2019, Ed. CEP USM, Chișinău, 2019.

VI. Sitografie

1. *Aprecieri. Ion Druță*, disponibil pe: <https://druta.asm.md/appreciations> (accesat în data de 16.03.2020).
2. Bantoș, Ana, *Supraviețuirea literaturii române din stânga Prutului în perioada sovietică*, discurs în cadrul Programului „Maluri de Prut - Basarabia Necunoscută”, disponibil pe : <https://radiochisinau.md/maluri-de-prut-ana-bantos-despre-supravietuirea-literaturii-romane-in-stanga-prutului-in-perioada-sovietica---67066.html> (accesat în data de 13.07.2019)
3. Cimpoi, Mihai, *Aprecieri*, disponibil pe: <https://druta.asm.md/appreciations> (accesat în data de 19.02.2019).
4. Ciobanu, Alina, *Presa literară din Basarabia anilor '30*, disponibil pe: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/Presa%20literara%20din%20Basarabia%20anilor%2030.pdf (accesat în data de 17.02.2019).
5. Ciobanu, Mircea V., *Câmp alb, oile negre*. Scurt epistolar: Vasile Coroban către Ion Druță, disponibil pe: https://uniuneascrititorilor.md/media/arhiva_revista_files/Revista_Literar%C4%83_nr._3_2021.pdf (accesat în data de 19.02.2019).
6. Ciobanu, Mircea V., *Scriitori basarabeni și critici români*, disponibil pe: <http://www.timpul.md/articol/scriitori-basarabeni-si-critici-romani-22773.html>. (accesat în data de 18.02.2016).
7. Ciobanu, Vitalie, *Gherila criticii tinere*, disponibil pe: <http://www.contrafort.md/old/2005/123-124/799.html>. (accesat în data de 07.05.2018).
8. Colesnic, Iurie, *Vânători basarabeni rămași în istorie*, disponibil pe: <https://www.timpul.md/articol/vanatori-basarabeni-ramai-in-istorie-69866.html> (accesat în data de 17.05.2018).
9. Crețu, Bogdan, *Ambiguitatea ideologică a literaturii*, disponibil pe: <https://dilemaveche.ro/sectiune/regimul-artelor-si-munitiilor/articol/ambiguitatea-ideologica-a-literaturii> (accesat în data de 20.09.2021).
10. Cubleşan, Constantin, *Prozatorul câmpiei basarabene*, disponibil pe: <https://www.contemporanul.ro/modele/constantin-cublesan-prozatorul-campiei-basarabene.html> (accesat în data de 05.05.2017).
11. Dabija, Nicolae, *Libertatea se câștigă în fiecare zi*, interviu cu Nicolae Dabija, disponibil pe: <https://www.youtube.com/watch?v=akRmn-bUsHA&t=102s> (accesat în data de 11.01.2018).

12. Dabija, Nicolae, *Drumul spre independență*, Interviu cu Nicolae Dabija la TVR Moldova, disponibil pe: <https://www.youtube.com/watch?v=BabSgdZwcXQ> (accesat în data de 12.01.2020).
13. *Dimensiunea spirituală a „fenomenului lui Druță”*, Dialog: Anatol Moraru – Vitalie Răileanu; disponibil pe: <http://bibliopolis.hasdeu.md/index.php?bpa=2265> (accesat în data de 27.07.2018).
14. Dolgu, Ludmila; Străjescu, Natalia, *Originile și trăsăturile romanului basarabean contemporan*, disponibil pe: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/71-76_18.pdf (accesat în data de 15.09.2020).
15. *Ei au reabilitat literatura română din Basarabia*, disponibil pe: <http://www.timpul.md/articol/ei-au-reabilitat-literatura-romana-din-basarabia-7399.html> (accesat în data de 30.11.15).
16. *Istoria săptămânalului „Literatura și Arta”, la care o perioadă, redactor-șef a fost regretatul Nicolae Dabija*, disponibil pe: https://www.publika.md/istoria-saptamanalului-literatura-si-arta-la-care-o-perioada-redactor-sef-a-fost-regretatul-nicolae-dabija_3097876.html#ixzz6t9q69kzW(accesat în data de 11.01.2018).
17. *Iulian Filip și Școala de întrebări*, activitatea în cadrul serviciului „Ora poveștilor”, 26 iunie 2017, disponibil pe: <https://orapovesteicaie.wordpress.com/2017/06/26/iulian-filip-si-scoala-de-intrebări/> (accesat în data de 15.06.2020).
18. Ghilaș, Ana, *Valoarea artistică a psalmilor în romanul „Biserica Albă” de Ion Druță*, disponibil pe: <https://www.diacronia.ro/ro/indexing/details/A19577/pdf> (accesat în data de 23.08.2019);
19. Grati, Aliona, *Șaptezecistii nu au fost niște poți subversivi, subversivă rămâne orientarea lor (Alexandru Burlacu, Poeții și trandafirul)*, disponibil pe: <http://www.contrafort.md/categorii/aptezeci-tii-nu-au-fost-ni-te-poe-i-subversivi-subversiv-r-m-ne-orientarea-lor-alexandru-b> (accesat în data de 04.06.2019).
20. Leu, Corneliu, *Despre profesionalism și chemare în lirismul prozei*. disponibil la adresa <http://www.corectnews.com/arts/despre-profesionalism-si-chemare-lirismul-prozei> (accesat în data de 18.12.2020).
21. Lupan, Silvia, *Receptarea critică a poeziei generației șaptezeciste din Basarabia* , disponibil pe: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/53-57_1.pdf (accesat în data de 17.07.2020).
22. Manea, Irina – Maria, *Inima, un simbol puternic în istorie*, disponibil pe: <https://www.historia.ro/sectiune/general/articol/inima-un-simbol-puternic-in-istorie> (accesat în data de 23.06.2021)
23. Moraru, Anatol, *Povara verbului mioritic sau balada personajului clonat*, disponibil pe: <http://www.contrafort.md/old/2003/99/477.html> (accesat în data de 11.04.2019).
24. *O aniversare în oglindă*, disponibil pe: <http://www.contrafort.md/old/2003/100/497.html> (accesat în data de 18.01.2019).
25. *Psalmul 17*, disponibil pe: <https://www.biblegateway.com/passage/?search=Psalmi%2017&version=RMNN>. (accesat în data de 03.07.2019).
26. *Scrisoare deschisă către Grigore Vieru*, disponibil pe: www.contrafort.md/old/2005/131-132/887.html (accesat în data de 14.07.2020).

27. Stănescu Aurora, *Comprehensiunea între receptare și receptivitatea în actul lecturii. Modalitate și metodă în actul lecturii*, disponibil pe: <http://ccdmures.ro/cmsmadesimple/uploads/file/rev8sp/lbrom5.pdf> (accesat în data 25.06.2020).
28. Voncu, Răvan, *Literatura română din Basarabia la Premiile Uniunii Scriitorilor pe anul 2014*, disponibil pe: https://adevarul.ro/moldova/social/literatura-romana-basarabia-premiile-uniunii-scriitorilor-anul-2014-1_55ed2dd7f5eaafab2c572521/index.html (accesat în data de 18.02.2016).
29. Voncu, Răzvan, *Nici depozit, nici manifest*, disponibil pe : http://www.romlit.ro/nici_depozit_nici_manifest. (accesat în data 12.09.2017).
30. Voncu, Radu, *Poezia basarabeană contemporană. Un exercițiu de admirație. Ion Buzu*, disponibil pe: <https://www.lapunkt.ro/2013/02/poezia-basarabeana-contemporana-un-exercițiu-de-admiratie-ion-buzu/> (accesat în data de 08.07.2018).
31. Ungureanu, Cornel, *Despre Geografiile literare, dinspre vest spre est: Ion Druță și Paul Miron*, disponibil pe: <http://www.revistaluceafarul.ro/index.html?id=5918&editie=2> (accesat în data de 18.02.2019).

VII. Rezumate/ teze de doctorat consultate

1. Bantoș, Ana, *Literatura română din Republica Moldova: deschidere spre universalism*. Teză de doctor habilitat în filologie, Chișinău, 2010. (consultată în data de 12.02.2016, la Biblioteca Națională din Moldova, Chișinău).
2. Boldeanu, Florentina Narcisa, *Viața și opera lui Grigore Vieru în exegeza românească de sinteză modernitate*, Teză de doctor în filologie, Chișinău, 2014. (consultată în data de 23.06.2021, la Biblioteca Națională din Moldova, Chișinău).
3. Cazacu, Adriana, *Modernitate și tradiționalism în creația poetică a lui Liviu Deleanu*, Teză de doctor în filologie, Chișinău, 2009. (consultată în data de 23.06.2021, la Biblioteca Națională din Moldova, Chișinău).
4. Ciobanu, Olesea, *Lucian Blaga și literatura din Basarabia*, Teză de doctor în filologie, Cluj-Napoca, 2010. (consultată în data de 23.06.2021, la Biblioteca Națională din Moldova, Chișinău).
5. Cocieru, Mariana, *Constituente etnofolclorice în proza scriitorilor români din Republica Moldova. (1960-1980)*. Teză de doctor în filologie, Chișinău, 2011. http://www.cnaa.md/files/theses/2016/50644/mariana_cocieru_thesis.pdf (accesat in data de 12.07. 2020).
6. Cuțitaru, Natalia. *Liviu Damian între tradiție și modernitate*. Teză de doctor în filologie, Chișinău, 2014. (consultată în data de 05.01.2021, la Biblioteca Națională din Moldova, Chișinău).
7. Doscalo (Grosu), Liliana, *Poezia lui Grigore Vieru. Structuri ale imaginarului și construcția sensului*, Teză de doctorat, Galați, 2015. (consultată în data de 05.01.2021, la Biblioteca Națională din Moldova, Chișinău).
8. Gherman, Oxana, *Romanul lui Vladimir Beșleagă (lumea artistică, personaje, tehnici narrative)*, Teză de doctor în filologie, Chișinău, 2015. http://www.cnaa.md/files/theses/2015/23502/oxana_gherman_abstract.pdf (accesat in data de 22.06.2018)

9. Holodnic, Valentina, *Dramaturgia lui Ion Druță: tradiție și inovație*. Teză de doctorat, Chișinău, 1997. disponibilă la Biblioteca Națională din Moldova, Chișinău, 821.135.(478).09/ G-88 (consultată în data de 31.10.2021, la Biblioteca Națională din Moldova, Chișinău).
10. Ivasișen, Natalia, *Continuitate și ruptură în critica literară românească din Basarabia (1985-2010)*, Teză de doctor în filologie, Bălți, 2019. http://www.cnaa.md/files/theses/2019/54848/natalia_ivasisen_thesis.pdf (accesat în data de 09.08.2019).
11. Mititelu, Oxana, *Universul totalitar în romanul românesc din Republica Moldova*, Teză de doctor în filologie, Chișinău, 2014. (consultată în data de 13.07.2020, la Biblioteca Națională din Moldova, Chișinău).
12. Rusnac-Frăsineanu, Magdalena, *Personaje feminine în creația lui Ion Druță*, Teză de doctor în filologie, Chișinău, 2018. http://www.cnaa.md/files/theses/2017/52405/magdalena_rusnac-frasineanu_thesis.pdf (accesat în data de 27.11.2019).
13. Rusu, Maria-Lucia, *Complinirea optzecismului poetic românesc. O perspectivă asupra poeziei anilor '80 din Basarabia*, Teză de doctor în filologie. Rezumat. Sibiu, 2017. <https://doctorate.ulbsibiu.ro/wp-content/uploads/rezumat-Rusu-Lucia.pdf> (accesat în data de 22.03.2021).
14. Șleahțișchi, Maria, *Romamul generației '80. Poetica genului*. Teză de doctor habilitat în filologie, Chișinău, 2018. http://www.cnaa.md/files/theses/2018/53327/maria_sleahitchi_thesis.pdf (accesat în data de 27.11.2019).
15. Ursu, Lucia, *Modelul sadovenian și proza basarabeană*, Teză de doctor în filologie, Chișinău, 2008. (consultată în data de 13.07.2020, la Biblioteca Națională din Moldova, Chișinău).